PRZEGLĄD NOTARJALNY

ORGAN NOTARJATU POLSKIEGO

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM ZAWODOWYM I ZAGADNIENIOM PRAWNYM Z DZIEDZINY TEORJI I PRAKTYKI NOTARJATU

TREŚĆ Nr. 1 — 1934 r.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Kapucyńska 6, gmach Hipoteki, pokój Nr. 28, telefon 257-81.

Godziny dla interesantów: od 10-ej do 1-ej po poł.

Rękopisów redakcja nie zwraca.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Prenumerata: miesięcznie — 2 złote, kwartalnie — 5 złotych, rocznie — 20 złotych; dla asesorów, aplikantów i pracowników notarjatu — miesięcznie 1 złoty.

Ogłoszenia: strona—200 zł., 1/8 str.—30 zł., 1/16 str.—20 zł., drobne — 20 gr. od wyrazu.

Konto P. K. O. 1.372 (Zrzeszenie N. i P. H).

Cena numeru — 1 złoty.

Nr. 1. WARSZAWA, STYCZEŃ — I, 1934 r. Rok XIII.

PIERWSZE WALNE ZGROMADZENIA
IZB NOTARJALNYCH

Minęła data 1 stycznia 1934 roku. Prawo o notarjacie weszło w życie. Rozpoczął się nowy, na daleką zakrojony przyszłość, okres bytowania notarjatu polskiego.

Jesteśmy w pierwszej połowie stycznia 1934 roku. Niebawem rozegra się w siedzibach wszystkich Sądów Apelacyjnych w Państwie prolog do wprowadzenia zawodu notarjusza na tory ustanowionego w prawie ustroju korporacyjnego: w myśl art. 126 pr. o not. muszą się w ciągu miesiąca stycznia 1934 r. odbyć pierwsze Walne Zgromadzenia Izb Notarjalnych.

Pierwsze Walne Zgromadzenia odbędą się przeto w następujących miastach, obejmując notarjuszów, przynależnych do Izb Notarjalnych okręgów odpowiednich Sądów Apelacyjnych, a mianowicie (wymieniamy w kolei liczebności poszczególnych Izb):

w Warszawie	— Izba	liczy	członków	*186;**)
we Lwowie	—	„	„	„	*163;*
w Poznaniu	—	„	„	„	*150;*
w Lublinie	—	„	„	„	*96;*
w Krakowie	—	„	„	„	*90;*
w Wilnie	—	„	„	„	*66;*
w Katowicach	—	„	„	„	*28.*

Pierwsze Walne Zgromadzenia Izb zwołają i na nich przewodniczyć będą: Prezesi Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Poznaniu, Lublinie, Wilnie i Katowicach, zaś Prezesi dotychczasowych Izb Notarjalnych (w przyszłości Rad Notarjalnych) we Lwowie i Krakowie.

Otwarcie pierwszych Walnych Zgromadzeń będzie miało z natury rzeczy charakter uroczysty, czemu niezawodnie P. P. Prezesi dadzą wyraz we wstępnych przemówieniach okolicznościowych.

Po dokonaniu aktu otwarcia Walnego Zgromadzenia nastąpi wybór członków właściwej Rady Notarjalnej, a mianowicie:

w Warszawie, Lwowie i Poznaniu — w liczbie *11* członków dla każdej;

w Lublinie, Krakowie, Wilnie i Katowicach — w liczbie *9* członków dla każdej.

Jakkolwiek według prawa (art. 29 § 3) wybory odbywać się będą w głosowaniu tajnem, to jednakże — wobec podniosłości chwili, wzywającej do skupienia serc i umysłów dla dobra zawodu, i wobec konieczności zamanifestowania jednolitości i zwartości szeregów zawodowych — jest niezmiernie pożądane, by wyniki pierwszych wyborów do Rad Notarjalnych oparte były na przemyślanych przesłankach.

Mniemamy, że taki jest nakaz chwili, takie jest wskazanie zdrowego zmysłu zawodowego, takie też jest niezawodnie dążenie ogółu członków Izb Notarjalnych. Pozostaje przeto tylko — wykonanie. Nie będzie ono trudne, gdy ożywiającą wszystkich dobrą wolę, która jest jedną z nici przewodnich zawodu notarjalnego i której nigdy zbraknąć nie powinno i we wzajemnych stosunkach koleżeńskich, wesprze rzetelny wysiłek. Od podjęcia tej pracy przygotowawczej, a następnie od przystąpienia do pracy organicznej od samych podstaw dla dobra zawodu i dobra publicznego — uchylać się nie wolno nikomu.

Tyle słów co do wyboru członków przyszłych Rad Notarjalnych.

Pozostaje druga i ostatnia kwestja, omawiana już na łamach naszego pisma a mianowicie: czy pierwsze Walne Zgromadzenia uchwalą także wysokość składki na pokrycie kosztów organizacyjnych i budżetu na czas do 1 czerwca r. b.?

Wszechstronne przedyskutowanie tej kwestji w kołach notarjalnych doprowadziło do wniosku, że niema przeszkód prawnych (art. 126 § 1 w zw. z art. 28 p. 3 pr. o not.), by pierwsze Walne Zgromadzenia Izb składkę uchwaliły.

Jest rzeczą jasną, że bez tego Rady Notarjalne nie będą mogły ruszyć z miejsca, a jest rzeczą równie jasną, że trzeba sprawę tę załatwić w sposób najbardziej praktyczny i celowy.

Inne sposoby załatwienia, jakie się nasuwają, najeżone są przeszkodami bądź natury prawnej, bądź natury praktycznej. Poco więc ostatecznie dociekać tych innych sposobów i poco komplikować sprawę, kiedy zgodnie z prawem i w drodze największej oszczędności czasu i wysiłku można odrazu na pierwszych Walnych Zgromadzeniach wysokość składki na oznaczony czas uchwalić i w ten sposób umożliwić Radom Notarjalnym niezwłoczne przystąpienie do pracy?

Na tem kończą się zadania pierwszych Walnych Zgromadzeń Izb. Ster życia korporacyjnego z dniem 1 lutego 1934 r. obejmą Rady Notarjalne.

---

*) Liczby według ustalenia rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 31 października 1933 r. (Dz. Ust. Nr. 88, poz. 685). W rzeczywistości w poszczególnych izbach liczby mogą być o kilka jednostek mniejsze, nie wszystkie bowiem etaty są obsadzone, niektóre zaś są w czasowej delegacji (art. 125 pr. o not.).

DR. STANISŁAW STEIN

KILKA SŁÓW ODPOWIEDZI

W SPRAWIE PEWNYCH FORMALNOŚCI Z PRAWA O NOTARJACIE

W artykule moim, zamieszczonym w Nr. 12 „Przeglądu Notarjalnego“ p. t. „Ogólna charakterystyka ustawy notarjalnej“ omówiłem szkicowo zasady nowego prawa o notarjacie, trzymając się kwestjonarjusza, jaki poprzedził prace Komisji Kodyfikacyjnej w tym przedmiocie. W ustępie XII mojego artykułu, mówiąc o przepisach nowego prawa, dotyczących formalności, dałem wyraz zapatrywaniu, że prawo to, upraszczając poniekąd urzędowanie notarjusza i odstępując w wielu postanowieniach od przestarzałego biurokratyzmu, zachowuje jednak pewne formalności niecelowe, które zdaniem mojem niepotrzebnie obciążają notarjusza w jego czynnościach.

Za takie niecelowe formalności uważam postanowienia art. 111 § 2, 116 b., 120 i 117 § 1 p. o. n.

P. Jakub Glass, wytrawny znawca nowego prawa notarjalnego, raczył zainteresować się moim artykułem, i w artykule swym, zamieszczonym w Nr. 14 Przeglądu p. t. „Na marginesie charakterystyki prawa o notarjacie“ zamieścił kilka uwag, których celem ma być wykazanie, że inkryminowane przezemnie przepisy formalne nowego prawa nie są bynajmniej zbyteczne, a przeciwnie celowe i racjonalne.

Oczywiście wszelka dyskusja na powyższy temat niema dziś praktycznego znaczenia, skoro nowe prawo notarjalne weszło już w życie i kwestjonowane przezemnie postanowienia mają moc obowiązującej ustawy — niemniej jednak z uwagi na to, że w artykule moim „Ogólna charakterystyka nowej ustawy notarjalnej“ ze względu na jego tytuł, nie mogłem wchodzić w uzasadnienie szczegółów, — zmuszony jestem podać dziś to uzasadnienie, dla którego „zaryzykowałem“ twierdzenie, skrytykowane przez WSzanownego Autora artykułu „Na marginesie charakterystyki prawa o notarjacie“.

Otóż pomimo, że doceniam w zupełności doniosłość dowodowości oryginałów aktów i protokółów notarjalnych, obstaję nadal przy twierdzeniu, że przepis art. 111 § 2 p. o. n. (oprawianie po upływie każdego roku kalendarzowego oryginałów aktów i protokółów w porządku chronologicznym) jest formalnością nietylko niecelową i zbędną, ale nawet dla zachowania aktów tych niebezpieczną, a to z następujących powodów:

1) W myśl art. 111 § 1 p. o. n. notarjusz obowiązany jest przechowywać *u siebie* oryginały aktów i protokółów oraz odpisów dokonanych protestów.

Z postanowienia tego jasno wypływa, że notarjusz, jako przechowawca rzeczonych dokumentów, jest za ich całość odpowiedzialny. Ustawa z dnia 25 lipca 1871 r. Nr. 75 austr. Dz. u. p. precyzowała ten obowiązek notarjusza w § 110 w następujący sposób: „Notarjusz powinien przechowywać *starannie* pod *zamknięciem* w *bezpiecznem* miejscu swojego pomieszkania lub kancelarji akta nietylko przez siebie spisane, lecz także akta, złożone u niego przez strony interesowane“.

W wykonaniu tego obowiązku notarjusze, urzędujący na obszarze dzisiejszych sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie, przechowywali dotąd akty oryginalne za numerami bieżącemi repertorjum w pudłach, które umieszczali w zamykanych szafach.

Praktyka kilku dziesiątek lat nie wykazywała na terenie tym poza nadzwyczajnemi wypadkami pożarów, zniszczenia lub zagubienia aktów.

W każdym razie akty nie były wynoszone z kancelarji notarjusza, a uszkodzenie dokumentów w podobny sposób konserwowanych było nie do pomyślenia.

Przy istnieniu przepisu art. 111 § 2 p. o. n. większe kompleksy aktów będą musiały być przenoszone do warsztatów introligatorskich i tam będą pozostawać pod opieką tego rzemieślnika lub jego czeladnika, nierzadko chłopca praktykującego, niezamknięte i dostępne każdemu, kto do zakładu introligatorskiego będzie miał wstęp.

Nie trzeba chyba dodawać, że w tych warunkach trudno mówić o bezpieczeństwie tych ważnych dokumentów.

Sądzę, że może z tego właśnie powodu, a może i ze względów oszczędnościowych bardzo ważne niejednokrotnie akty sądowe procesowe, egzekucyjne i inne składane bywają we fascykuły i wolumina i w tej formie przez lata całe są przechowywane w registraturach.

2) Oprawianie aktów w jeden lub kilka zeszytów z każdego roku kalendarzowego jest jeszcze z innego powodu niepraktyczne.

W myśl art. 141 p. o. n. rozporządzenia ostatniej woli (testamenty) zeznane ustnie lub złożone na piśmie przed notarjuszami, urzędującymi na obszarze Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, mają mieć nadal moc sądowych rozporządzeń ostatniej woli, jeżeli zo-

stały sporządzone z zachowaniem przepisów ogólnych o czynnościach notarjuszów i odnośnych przepisów austr. Kodeksu cywilnego z 1811 r.

Wedle odnośnych postanowień testamenty te mają być przechowywane w zapieczętowanych kopertach w kasach ogniotrwałych.

Ponieważ art. 111 §2 p. o. n. nie czyni żadnych wyjątków dla testamentów — przeto przepis ten znajduje się w kolizji z obowiązkami notarjusza wyżej przytoczonymi.

3) Nie ulega wątpliwości, (aczkolwiek to w nowem prawie o notarjacie nie jest wyraźnie przewidziane), że strony interesowane z aktu, mają prawo żądania wglądu do aktu notarjalnego przez nie podpisanego oraz prawo czynienia z takiego aktu zapisków i notatek. Czyż w takim wypadku istnieje możność hodowania tajemnicy urzędowej (z art. 67 i 14 p. o. n.) gdy strona otrzyma choćby w biurze notarjalnem do rąk cały zeszyt, obejmujący plik aktów, zeszytych łącznie ze swoim aktem? Czy praktycznie istnieje możliwość zapobieżenia temu, by strona interesowana nie mogła przy tej sposobności zapoznać się z treścią innego aktu?

Tożsamo zauważyć należy w przypadku, gdy w postępowaniu procesowem zajdzie po myśli art. 271 § 2 Kpc. potrzeba dostarczenia na rozprawę oryginału dokumentu.

Należałoby tedy z zeszytu wyrwać dokument tam wszyty, a później dawać zeszyt introligatorowi do ponownego wszycia wyrwanego aktu.

A co nastąpi wówczas, gdy akta u opieszałego introligatora będą leżeć przez szereg dni, a w czasie tym kilka stron zażąda od notarjusza wydania z nich wypisów w sprawach pilnych, niecierpiących zwłoki?

Tu przytoczone ewentualności już same — wydaje mi się, dostatecznie przekonują — że akty nie są książkami, przechowywanymi w księgozbiorze i że względy powiedzmy estetyki w ich zachowaniu nie powinny odgrywać roli.

Wobec tego sądzę, że przepis art. 111 § 2 p. o. n. nie może być uważany za dość przemyślany.

Przepisane art. 116 i 120 p. o. n. prowadzenie księgi protestów uważam dalej ze stanowiska praktycznego za balast, notarjusza niepotrzebnie obciążający wobec brzmienia art. 111 § 3 p. o. n. według którego „odpisy protestów będą przechowywane w porządku chronologicznym w oddzielnych zeszytach".

Wszak w każdym przechowanym odpisie protestu uwidocznioną jest data jego sporządzenia, o którą chodzi p. Glassowi — znajdują się tam również istotne cechy weksla (art. 93 prawa wekslowego). Jaki zatem cel ma jeszcze prowadzenie odrębnej księgi protestów? Może chodzi o dochód notarjusza, uzyskany z protestów? Jeśli tak, to widoczny on jest przecież z księgi przychodów i rozchodów (art. 116 l. e. p. o. n.) tudzież z poszczególnych odpisów protestów (art. 80 p. o. n.). Kontrola zatem jest tu zupełnie umożliwiona. Nie należałoby tedy, zdaniem mojem, obciążać notarjusza prowadzeniem jeszcze jednej więcej księgi wobec tylu już istniejących i utrudniać mu *pracy istotnej* formalnościami naprawdę niepotrzebnemi.

Prowadzenie, względnie skrupulatne kontrolowanie tylu ksiąg, zapisków, sprawozdań skarbowych i komunalnych, wykazów statystycznych i t. p., jednem słowem zawiła buchalterja i skomplikowana manipulacja (przypomnę, że notarjusz obowiązany jest dziś np. do prowadzenia dwóch równoległych ksiąg przychodów i rozchodów, gdyż obowiązek nałożony na notarjusza art. 10, l. 3, ustawy o opodatkowaniu niektórych zawodów z dnia 19 grudnia 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 832 dotąd nie został uchylony) — nie przyczynia się bynajmniej do ułatwienia notarjuszowi właściwej pracy, polegającej na redagowaniu aktów dobrej woli zgodnie z wolą stron, przy zachowaniu przepisów prawa materjalnego i formalnego, porządku publicznego i dobrych obyczajów, na udzielaniu stronom potrzebnych objaśnień (art. 83 § 2 p. o. n.), słowem przepisana „buchalterja" musi przeszkadzać notarjuszowi w jego pracy *prawniczo-konceptowej.*

Tosamo odnoszę do postanowienia art. 117 § 1, wedle którego jest obowiązkiem notarjusza wciągać do repertorjum również i wydane (dalsze) wypisy i odpisy, ba, nawet zaświadczenia zgodności przedłożonych odpisów.

Jeśli chodzi o stwierdzenie daty tych dokumentów, to zamieszczona jest ona przez notarjusza na każdym z nich, zresztą „odnotowanie" tej daty pod numerem repertorjum aktu samego, cel ten zupełnieby spełniało—jeśli zaś celem przepisu jest rejestracja przypadającego notarjuszowi wynagrodzenia, to dla tego celu „książka przychodów i rozchodów" winna być wystarczająca — o ile n .b. nie staniemy na stanowisku, że osoba publicznego zaufania jaką jest notarjusz, zasługuje przy wykazaniu swego dochodu na mniejszą wiarygodność, niż każdy inny płatnik podatku dochodowego i obrotowego.

Powyższe moje stanowisko w tej sprawie zastępowałem de lege ferenda przy obradach, prowadzonych nad projektem nowej ustawy notarjalnej na stałej Delegacji notarjatu Rzeczypospolitej w Warszawie w jesieni ubiegłego roku i nie byłem wówczas odosobniony. Wszyscy delegaci izb małopolskich i notarjatu byłego zaboru niemieckiego zdanie moje podzielali.

Dr. JAN SŁAWSKI

FORMA ZEWNĘTRZNA AKTÓW NOTARJALNYCH

NA PODSTAWIE ART. 78 i 88 PRAWA O NOTARJACIE

Wiele kłopotów sprawi zapewne w działalności notarjalnej art. 78 p. o. n. w łączności z art. 88 p. o. n. Postanowienia ustawy są niezmiernie rygorystyczne i w praktyce dojdzie dzięki ułomności natury ludzkiej do bardzo częstych naruszeń art. 78 p. o. n. i w konsekwencji do licznych procesów o ważność aktu.

Przyjrzyjmy się nasamprzód §§ 1 i 2 art. 78 łącznie z art. 88 p. o. n. Pod rygorem utraty mocy dokumentu publicznego nie wolno w akcie ani używać skrótów ani liczb wypisywać cyframi. Wszelkie liczby włącznie daty dokumentu notarjalnego powinny być wypisane literami, o ile są przytoczone poraz pierwszy; wyjątek od tego przepisu stanowią: numer aktu, numery katastralne, arkuszów, ksiąg hipotecznych, cyfry w inwentarzach majątkowych, działach spadkowych, obliczeniach ceny kupna i rachunkach w ogólności, jeżeli wchodzą w treść dokumentu notarjalnego. Ostatecznie wyprowadzone liczby oraz sumy, przypadające do wypłaty, muszą być wypisane literami.

Prawo o notarjacie odstąpiło w tym względzie od projektu Komisji Kodyfikacyjnej, który co do pisania liczb wogóle nie zawierał przepisów, a w razie użycia niedopuszczalnego skrócenia nie przewidywał pozbawienia aktu mocy dokumentu publicznego.

Nowe prawo wydaje się niezmiernie surowe. Odtąd skrócenia powszechnie przyjęte i żadnych wątpliwości nie nasuwające, jak „dr.“ zamiast „doktor“, „ks.“ zamiast „ksiądz“, „wzgl.“ zamiast „względnie“, „inż.“ zamiast „inżynier“, „art.“ zamiast „artykuł“, „l“ zamiast „liczba“, które przez niedopatrzenie dostały się do aktu, pozbawią akt mocy dokumentu publicznego.

Nie sądzimy wszakże, aby rygorem tym były objęte podpisy stron i notarjusza. Jeśli strona lub notarjusz skrócą imię lub tytuł, to okoliczność ta ważności aktu jako dokumentu publicznego — jak sądzę — nie będzie ubliżała. Wnosimy to stąd, że p. o. n. mogło narzucić notarjuszom formę zewnętrzną dokumentu, a mianowicie sposób, w który mają być pewne okoliczności przez notarjusza spisane, a mianowicie bez skróceń oraz naogół przedstawiając liczby literami. Niepodobna wymogów tych jednakowoż odnosić do podpisów stron, gdyż skrócenie imienia strony przy podpisie jasności oświadczeń nie będzie stało na przeszkodzie. Podpis na akcie wogóle ma stwierdzić jego przyjęcie, a nie objaśniać jego treść. Jeżeli zaś chodzi o podpis notarjusza, to wobec braku szczególnych postanowień w prawie, w jaki sposób podpis ma być położony, przypuścić należy, że zachowanie praktyki w b. Królestwie Kongresowem, iż notarjusz do nazwiska dodaje tylko pierwszą literę imienia, nie pozbawia aktu mocy dokumentu publicznego. Te same uwagi dotyczą skrócenia tytułu doktorskiego w podpisie notarjusza. Przyznać atoli musimy, że ta wykładnia nie jest zupełnie pewna. Natomiast uważam, że wymienienie dosłowne w akcie firmy, w której się znajdują skrócenia imienia lub inne skrócenia, jest dopuszczalne i nie pozbawi go mocy dokumentu publicznego.

Z natury rzeczy również wynika, że jeżeli w akcie notarjalnym strony przytaczają dla większej jasności dosłownie jakiś inny dokument, np. testament, w którym znajdują się skrócenia, to cytat ten rygorom artykułu 78 §§ 1 i 2 w łączności z art. 88 p. o. n. nie podlega.

Pod rygorem utraty mocy dokumentu publicznego nie wolno pisać w akcie cyframi, np. daty urodzenia, daty wyroku, liczby czynności aktów sądowych z wyjątkiem ksiąg hipotecznych, liczby czynności aktów jakiejkolwiek innej władzy, daty ustawy, liczby pozycji w dzienniku ustaw, określenia złotego w złocie na podstawie zawartości złota, ani numeru kamienicy lub mieszkania przy podaniu zamieszkania strony. Należy również pisać literami nawet numerację osób stawających i artykułów lub paragrafów aktu. Postanowienia te oczywiście nie przysporzą przejrzystości aktom notarjalnym, a dadzą naodwrót dużo okazji do podważenia ich skuteczności.

Zakaz pisania liczb cyframi w wyżej omówionym zakresie obowiązuje tylko wtenczas, jeżeli one „wchodzą w treść dokumentu notarjalnego“. Według mego zdania, podpisy stron i notarjusza nie należą do „treści“ aktu notarjalnego. Są one jedynie uznaniem treści. Dlatego, jeśli strona podpisze akt „Antoni Nowak III“, bo w miejscu zamieszkania jest trzech osobników, zwących się Antoni Nowak, to podanie tej liczby w cyfrze zamiast literami nie uchybia ważności aktu.

Nie należy również, jak sądzę, do treści aktu naogół załącznik, nawet jeśli został po myśli art. 87 § 2 p. o. n. przeczytany, tak samo wyszczególnienie na końcu aktu, choćby nawet jeszcze przed podpisem

stron, wysokości pobranych opłat i wynagrodzenia. Natomiast załącznik będzie podlegał rygorom art. 78 § 1 i 2, jeżeli strony się w akcie na treść załącznika w ten sposób powołają, że ma on stać się jego częścią składową.

Co do §§ 3 i 4 art. 78 p. o. n. w łączności z art. 88 p. o. n. uważam za trafną uwagę 2 komentarza Glass-Natanson do art. 78. Naruszenia tego przepisu pozbawiają w myśl szczególnego postanowienia art. 88 dany akt mocy dokumentu publicznego. Wprawdzie § 4 art. 78 przewiduje, że wyrazy wpisane w miejsce wyrazów wyskrobanych lub wywabionych, wyrazy dopisane lecz nieomówione, uważa się za nienapisane, a przekreślenia nieomówione uważa się za niedokonane, jednakowoż słabe sankcje § 4 art. 78 należy stosować tylko do tych czynności notarjalnych, co do których ustawa nie zawiera w dalszym ciągu szczególnych przepisów. Ponieważ szczególny przepis zawiera w § 88 p. o. n. cięższą sankcję dla aktów notarjalnych należy uznać, że naruszenia §§ 3 i 4 art. 78 p. o. n. pozbawiają akt notarjalny mocy dokumentu publicznego.

*

Temat, poruszony w powyższym artykule przez p. d-ra Jana Sławskiego, a mający oczywistą doniosłość praktyczną, będzie w następnym numerze pisma przedmiotem dalszych rozważań z odmiennego nieco stanowiska.

PIERWSZE WALNE ZGROMADZENIE IZBY NOTARJALNEJ OKRĘGU SĄDU APELACYJNEGO W WARSZAWIE

W ostatniej chwili przed oddaniem numeru pod prasę dowiadujemy się, że P. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie postanowił zwołać Walne Zgromadzenie Notarjuszów, wchodzących w skład Izby Notarjalnej okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie, na dzień

28 STYCZNIA 1934 R. O GODZ. 11 RANO W SALI I SĄDU OKRĘGOWEGO W WARSZAWIE.

Wszyscy notarjusze, członkowie Izby, zostaną o tem we właściwej drodze powiadomieni.

Sprawozdanie z pierwszego Walnego Zgromadzenia Izby Notarjalnej w Warszawie łącznie ze sprawozdaniami z innych Izb, podamy w pierwszym numerze lutowym.

PRAWO O NOTARJACIE W STOSOWANIU PRAKTYCZNEM

KOMUNIKAT IZBY NOTARJALNEJ W KRAKOWIE

W dniach 30 i 31 grudnia u. r. odbyło się w Krakowie w lokalu tamtejszej Izby notarjalnej przy b. licznym udziale, zebranie notarjuszów, asesorów i aplikantów notarjalnych krakowskiego okręgu izbowego, którego celem było uzgodnienie interpretacji tych przepisów nowego prawa o notarjacie, które w praktycznem zastosowaniu mogą nastręczać pewne wątpliwości.

Na zebraniu omówiono również b. szczegółowo przepisy prawa, dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg, przepisanych art. 116 p. o. n. w związku z rozp. Minist. Sprawiedl. z dnia 12 grudnia 1933. Dz. U. R. P. Nr. 99. oraz zasady postępowania przy wymiarze i poborze opłat stemplowych i komunalnych.

Ta ostatnia materja dotąd w Małopolsce nie wypraktykowana może nastręczać przez jakiś czas pewne trudności.

Z tego powodu za staraniem prezydjum Izby wziął w zebraniu dyskusyjnem udział zaproszony ad hoc reprezentant Krakowskiej Izby Skarbowej — specjalista, który udzielił zebranym wyczerpujących wyjaśnień na liczne zapytania dotyczące praktycznego zastosowania odnośnych przepisów ustawy o opł. stempl., rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy oraz zasadniczej wykładni Ministerstwa Skarbu.

Ożywioną dyskusję w przedmiocie prawa o notarjacie wywołały art. 24. § 1. 34 L. 6. 79 i 117 lit. g., przyczem ustalono, że obowiązująca dotąd taksa notarjalna objęta rozp. Min. Sprawiedl. z dnia 12 marca 1930. Dz. U. R. P. Nr. 19. poz. 159. jest wobec brzmienia cytowanych artykułów nowego prawa oraz wobec brzmienia § 5. 6. i 8. rozp. Min. Sprawiedl. z dnia 12 grudnia 1933. Dz. U. R. P. Nr. 99. minimalna i że notarjuszowi wolno wobec tego pobierać wynagrodzenie niższe od taryfowego tylko w warunkach określonych art. 34 L. 6. p. o. n.

Dyskusję wywołały również postanowienia art. 69 § 4. 75. § 1. 82. 86. w związku z art. 91. dalej art. 93. 94. L. 5. i 101 § 4. w związku z art. 105. 107 i 109. art. 117. i 119. art. 129. 141. i 142.

Obszerniejsze przedstawienie podnoszonych kwestyj i dokonanych uzgodnień interpretacyjnych przekraczałoby ramy zwykłego komunikatu. W każdym razie należy stwierdzić, że cel zebrania został osiągnięty i zapobiegnie niewątpliwie rozbieżności postępowania przynajmniej po formalnej jego stronie.

Dr. St. St.

*

Podobnie jak w Krakowie, odył się dnia 27 grudnia 1933 r. także na terenie Izby Notarjalnej we Lwowie zjazd notarjuszów i kandydatów notarjalnych okręgu izbowego. Na zjeździe tym omawiano wyniki obrad Stałej Delegacji w Warszawie z dnia 16 grudnia 1933 r. w związku z praktycznem stosowaniem prawa o notarjacie. Ponadto również przedstawiciele władzy skarbowej udzielali zgromadzo-

nym wyjaśnień w związku z poborem opłat stemplowych.

Sprawozdanie dajemy tuż za lwowskiemi „Wiadomościami Izbowemi".

ZEBRANIE NOTARJUSZÓW WE LWOWIE

Dnia 27 grudnia 1933 r. odbyło się w lokalu „Czytelni Katolickiej" we Lwowie pod przewodnictwem p. Prezesa Sokola zebranie notarjuszów i kandydatów notarjalnych z okręgu Izby Notarjalnej we Lwowie i Przemyślu.

P. Prezes Sokol przywitał obecnych reprezentantów Izby Skarbowej I i II we Lwowie, poczem przedstawił obecnym cel zebrania, a mianowicie — zaznajomienie się z najważniejszemi przepisami ustawy o opłatach stemplowych w związku ze zmianami wprowadzonemi przez prawo o notarjacie, które nasuwają jakiekolwiek wątpliwości.

P. Prezes Sokol zaprosił następnie do Prezydjum zebrania p. Prezesa Typrowicza, zaś na sekretarzy pp. not. Górskiego i Cisłę.

Obecni reprezentanci władz skarbowych podali do wiadomości zebranych ogólne wytyczne, jakich należy przestrzegać przy wykonaniu przepisów ustawy stemplowej i z całą gotowością udzielili wyjaśnień co do wszelkich kwestji wątpliwych.

Ustalono następujące wytyczne w związku ze zmianami ustawy stemplowej, wprowadzonemi przez prawo o notarjacie:

1) Spadki i darowizny nie są objęte ustawą stemplową, wobec czego odpisy kontraktów darowizny winny być zgłaszane nadal w Urzędzie Skarbowym w terminie 8-dniowym. Natomiast o ile w kontrakcie darowizny zawarte są postanowienia, podlegające opłatom stemplowym (wykreślenie długu, oświadczenie podlegające art. 139 u. o. s. i t. p.) należy pobrać opłatę stemplową, a niezależnie od tego zgłosić odpis władzy skarbowej.

2) Od pism, podlegających opłatom stemplowym, pobiera notarjusz opłatę stemplową w gotówce, przyczem pisma nie zgłasza już władzy skarbowej, z następującemi wyjątkami:

a) § 53 rozp. wyk. do u. o. s.
b) art. 9 ust. 1. u. o. s.
c) § 51 rozp. wyk. do u. o. s.

Ad. a: W razie przedstawienia notarjuszowi zawiadomienia o odroczeniu opłaty stemplowej, notarjusz wymierza całą należytość, pobiera ewentualnie pierwszą ratę (co znajduje swój wyraz w stwierdzeniu w treści aktu: „wymierzono po myśli art. . . . u. o. s. tytułem opłaty stemplowej .... zł. ...gr. i pobrano .... Zł. ... gr.), poczem zgłasza odpis aktu.

Ad. b: We wszystkich wypadkach, gdy wartość przedmiotu nie jest oznaczona i nie podano najniższego świadczenia, należy odpis bez wymiaru udzielić władzy skarbowej.

3) Nie istnieje żadna materjalna odpowiedzialność notarjusza za dokonany przez niego wymiar, wyjąwszy wypadki złego wymiaru, notarjusz może jednak odpowiadać dyscyplinarnie za przewinienie z powodu niedbalstwa lub rażącej nieumiejętności. W razie pomyłki przy wymiarze lub wadliwego wymiaru, strona otrzymuje od władzy skarbowej wymiar dodatkowy bez podwyżki stemplowej. Władza skarbowa będzie dość często przeprowadzała lustrację kancelarji notarjalnych w kierunku dokonanych wymiarów.

4) Gdy strona czuje się pokrzywdzoną wymiarem, winna wnieść odwołanie stosownie do przepisów ustawy. Jest rzeczą strony postarać się o odpowiednie odpisy dokumentów.

5) Każdą stawkę ulgową, na którą strona się powołuje, winna ona sama udowodnić, przedstawiając ewentualnie potrzebne zaświadczenia na swój koszt. Decyzje i zaświadczenia, uzasadniające ulgową stawkę, należy pozostawić przy akcie. Celem zastosowania ulgowej stawki przy parcelacjach winien być przez stronę dostarczony zatwierdzony przez władze ziemskie wykaz nabywców, przyczem sprawdzić należy, czy nabywca z kontraktu figuruje w wykazie nabywców.

6) Notarjusz nie pobiera żadnego wynagrodzenia za pobór opłat stemplowych (państwowych), pobiera jedynie 2% od ściągniętych dodatków komunalnych.

7) W razie przedstawienia notarjuszowi w celu dokonania czynności urzędowej pisma już ostemplowanego, należy w poświadczeniu stwierdzić ostemplowanie pisma (z wyjątkiem wypadków wymienionych w § 54 rozp. wyk. do u. o. s.) i ewentualnie wymierzyć podwyżkę.

8) W razie przedstawienia pełnomocnictwa zagranicznego w celu dokonania czynności na podstawie tegoż, należy na pełnomocnictwie skasować znaczek stemplowy wedle odpowiednich przepisów u. o. s.

9) Należytość stemplową od wypisu należy pobierać w znaczkach stemplowych, kasując znaki stemplowe pieczęcią urzędową. Jest to zgodne z przepisem art. 161 u. o. s. i art. 148 p. 12 pr. o not. Również znaczkami stemplowemi należy dodatkowo ostemplować czyste blankiety wekslowe, jeżeli mają być wystawione na wyższą sumę, niż opiewają.

10) Skarbowy rok budżetowy trwa od 1 kwietnia do końca marca.

11) Wykazy wpływów dla Izby Skarbowej tudzież odpisy wierzytelne aktów darowizny jak wogóle wszelkie doniesienia w związku z wymiarem i poborem opłat stemplowych i komunalnych notarjusz przesyła za książką nadawczą pocztową, jako wolne od opłaty, przyczem na kopercie należy zamieścić napis: „w wykonaniu ustawowego obowiązku".

Następnie przystąpiono do omawiania przepisów nowego prawa o notarjacie. P. not. Rosenblatt podał do wiadomości zebranych treść referatu, wygłoszonego imieniem Lwowskiej Izby Notarjalnej na posiedzeniu Stałej Delegacji Notarjuszów i Pisarzy Hipotecznych, odbytem w dniu 16 grudnia 1933 r., (referat ten pokrywa się z artykułami, drukowanemi na łamach „Przeglądu Notarjalnego"), przeszedł po kolei wszystkie postanowienia prawa o notarjacie, budzące jakiekolwiek wątpliwości, oraz zreferował przebieg i treść uchwał, powziętych przez Stałą Delegację. Nad referatem rozwinęła się długa dyskusja.

*

Do spraw tych będziemy mieli sposobność niejednokrotnie powracać i obszernie je omawiać.

I. ROSENBLATT

PRZEPISY WPROWADZAJĄCE
PRAWO O NOTARJACIE*)

PRZEPISY UCHYLONE

Z dniem wejścia w życie prawa o notarjacie, tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy dzielnicowe o organizacji notarjatu oraz te przepisy dzielnicowe, które dotyczą czynności notarjalnych, unormowanych w nowem prawie (art. 123 § 1).

W szczególności, o ile idzie o dzielnicę małopolską (t. j. okręgi Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie, oraz Sądu Okręgowego w Cieszynie), tracą moc obowiązującą: ustawa notarjalna z dnia 25 lipca 1871 r. Nr. 75 austr. dz. u. p., ustawa z dnia 25 grudnia 1876 r. Nr. 3 austr. dz. u. p. z 1877 r., zmieniające niektóre postanowienia poprzedniej ustawy oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 1854 r. Nr. 266 austr. dz. u. p., zawierające przepisy o egzaminie notarjalnym (art. 123 § 2 p. 2).

STOSUNEK PRAWA DO USTAW SZCZEGÓLNYCH

Przepisy poszczególnych ustaw, wymagających do ważności aktu prawnego czynności notarjusza, pozostają w mocy (art. 128) — (Zob. w tym względzie uwagi do art. 82).

Przepis art. 82 o przymusie formy notarjalnej nie narusza uprawnień władz administracyjnych, wynikających z ustaw szczególnych (art. 129 § 1). O ile tedy poszczególne ustawy zawierają uprawnienia władz administracyjnych do dokonywania pewnych czynności prawnych odnośnie nieruchomości (np. konsensy, wywłaszczenia), to uprawnienia te pozostają w mocy.

Przepisy ustaw szczególnych, dopuszczające formę aktu prywatnego dla umów, których skuteczność prawna jest uzależniona od zezwolenia lub zatwierdzenia właściwej władzy ziemskiej, pozostają w mocy (art. 129 § 2). Do kategorji takich przepisów szczególnych należałaby ustawa z dnia 2 lipca 1924 w przedmiocie umów sprzedaży nieruchomości na terenie b. zaboru rosyjskiego (Nr. 69, poz. 669 Dz. U. R. P.). Dzielnica małopolska takich przepisów szczególnych nie miała.

Przepis art. 5 (taksą ustalone wynagrodzenie notarjusza) nie narusza art. 89 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r., Nr. 1, poz. 1), postanawiającego, że wysokość opłat notarjalnych i hipotecznych, związanych ze sprzedażą działek przy parcelacji, dokonywanej na mocy tej ustawy, ustali Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych.

Przy sporządzaniu umowy dziedziczenia i przy sporządzaniu albo przyjmowaniu rozporządzeń ostatniej woli, notarjusz stosuje przepisy, zawarte w ustawach cywilnych (art. 130). Austr. ustawa notarjalna (§ 56 i 67) wymagała przy spisaniu aktu notarjalnego o umowę dziedziczenia lub innego rozporządzenia ostatniej woli, poza respektowaniem przepisów kodeksu cywilnego — obecności dwóch świadków aktu, przyczem notarjusz i przyzwani świadkowie aktu mogli być także świadkami ostatniej woli, jeżeli do tego byli zdolni, a potrzeba przyzywania trzeciego świadka odpadała, jeżeli obok notarjusza, prowadzącego rozprawę, zawezwano drugiego notarjusza, a obydwaj posiadali przymioty ustawą przepisane dla świadków ostatniej woli. Rozporządzenie ostatniej woli mogło być zdziałane w formie aktu notarjalnego, w obu jednak wypadkach notarjusz wydawał tylko odpisy wierzytelne lub proste, nigdy zaś wypisy (§ 96). § 111 zawierał przepisy o postępowaniu z notarjalnemi rozporządzeniami ostatniej woli, a w szczególności przepis o ich przedkładaniu sądowi do ogłoszenia w oryginale, a po ogłoszeniu w odpisach wierzytelnych. W myśl § 116 lit. b) obowiązany był notarjusz prowadzić osobny spis alfabetyczny testatorów.

Wedle nowego prawa wszystkie cytowane formalności odpadają, a respektować należy jedynie przepisy ustaw cywilnych. Przy sporządzaniu umowy dziedziczenia należy tedy przestrzegać przepisów § 1249 i nast. kod. cyw.; w szczególności umowa ta musi mieć wszelkie wymogi pisemnego testamentu. O sporządzeniu i przyjmowaniu rozporządzeń ostatniej woli będzie mowa przy art. 141.

PRZEPISY UTRZYMANE W MOCY

W okręgach Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie i Sądu Okręgowego w Cieszynie pozostają w mocy:

a) rozdział XIII ustawy notarjalnej z dnia 21 maja 1855 r., Nr. 94 austr. dz. u. p., zawierający przepis względem używania notarjuszów, jako komisarzy sądowych;

b) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1860 r., Nr. 120 austr. dz. u. p., uzupełniające przepisy o używaniu notarjuszów jako komisarzy sądowych;

c) ustawa z dnia 25 lipca 1871 r., Nr. 76 dz. u. p. o konieczności nadawania niektórym czynnościom prawnym formy aktu notarjalnego. Pozostanie w mocy tej ustawy wynika już z przepisu art. 128.

Art. II przepisów wprowadzających austrjacką

*) p. „Przegląd Notarjalny“ 1933, Nr. 13, str. 12; Nr. 14, str. 13.

ustawę notarjalną z dnia 25 lipca 1871 r., Nr. 75 dz. u. p. utrzymywał wyraźnie w mocy obok rozdziału XIII ustawy notarjalnej z 1855 r. (wyżej wymienionego) także §§ 27—30 dołączonej do tejże ustawy taryfy należytości. Taksa notarjalna z 12 marca 1930 r., Nr. 19, poz. 159 Dz. U. R. P. zniosła §§ 27—29 tejże taryfy, a pozostały dotąd w mocy jedynie § 30 tejże taryfy, stanowiący, że „pod względem obowiązku zapłaty i ściągania należytości za czynności notarjuszów, jako komisarzy sądowych, obowiązują przepisy, istniejące dla ściągania należytości sądowych". Skoro nowe prawo przepisu tego § nie utrzymuje w mocy, wynikałoby, że stracił moc obowiązującą.

ROZPORZĄDZENIA OSTATNIEJ WOLI

Rozporządzenia ostatniej woli, zeznane ustnie lub złożone na piśmie przed dwoma notarjuszami lub przed jednym notarjuszem i dwoma świadkami, mają *moc sądowych rozporządzeń ostatniej woli*, jeżeli zostały sporządzone z zachowaniem ogólnych przepisów o czynnościach notarjuszów i przepisów §§ 569, 578 — 592 i 594 — 596 kodeksu cywilnego 1811 roku (art. 141).

Austr. § 70 głosił, że rozporządzenia ostatniej woli, zenane ustnie lub złożone na piśmie, przed dwoma notarjuszami lub przed jednym notarjuszem i przed dwoma świadkami, mają być *traktowane na równi* z sądowemi rozporządzeniami ostatniej woli, jeżeli zostały zeznane względnie przyjęte z zachowaniem ogólnych przepisów o urzędowaniu notarjuszów, a nadto zachowano w nich przepisy, istniejące dla sądowych rozporządzeń ostatniej woli, w §§ 569, 587—592 i 594—596 kod. cyw., tudzież *formalności*, przepisane w §§ 72 i 73 ustawy notarjalnej. Na treść czynności urzędowej należało spisać protokół (§ 73). Na zwrot rozporządzenia, oddanego notarjuszowi na piśmie, należało w myśl § 74 spisać akt notarjalny. Odwołanie rozporządzenia ostatniej woli, mającego moc sądowego, wymagało tych samych formalności, co zeznanie tegoż (§ 75).

Nowe prawo nie wymaga w tym względzie żadnych specjalnych formalności, żąda jedynie obecności dwóch notarjuszów lub jednego notarjusza i dwóch świadków i respektowania ogólnych przepisów kodeksu cywilnego. Należą tu nast. normy kod. cyw.:

§ 569: Niedojrzali nie są zdolni do testowania. Małoletni przed ukończeniem lat 18 może testować tylko ustnie przed sądem. Po skończeniu lat 18 może testować bez żadnego ograniczenia.

Według ordynacji o odebraniu własnowolności z dnia 28 czerwca 1916 r., Nr. 207 austr. dz. u. p. osoby, którym na podstawie powyższej ordynacji odebrano częściowo własnowolność z powodu marnotrawstwa, *alkoholizmu* lub *nadużywania trucizn nerwowych* (§ 6 ord.), mogą w ostatniej woli tylko połową swego majątku rozporządzać, druga połowa przypada dziedzicom ustawowym; ci natomiast, którym odebrano częściowo własnowolność z powodu choroby umysłowej lub słabości umysłu, testować mogą tylko ustnie przed sądem podług § 569 kod. cyw. (§ 4 ust. 2 ord.).

§ 587: Rozporządzenie pisemne powinno być przez spadkodawcę przynajmniej własnoręcznie podpisane i osobiście sądowi oddane; sąd ma zwrócić uwagę spadkodawcy, że jego własnoręczny podpis jest konieczny, następnie *opieczętować* pismo i zamieścić na okładce uwagę, czyja ostatnia wola tam się znajduje. Z czynności należy spisać protokół, a pismo *złożyć w sądzie do przechowania*, wystawiając równocześnie poświadczenie przyjęcia.

§ 588: Jeżeli spadkodawca chce swoją wolę oświadczyć ustnie, spisać należy to oświadczenie do protokółu, a protokół *opieczętować i złożyć w przechowanie* tak samo, jak to w poprzednim paragrafie przepisano co do rozporządzenia pisemnego.

§ 591: Nie mogą być świadkami przy ostatnich rozporządzeniach osoby niżej lat 18. osoby nie mające zdrowych zmysłów, ślepi, głusi lub niemi, następnie tacy, którzy nie rozumieją jezyka spadkodawcy.

§ 594: Dziedzic lub legatarjusz nie jest zdolnym świadkiem co do przeznaczonej mu spuścizny zarówno, jak jego małżonek, rodzice, dzieci, rodzeństwo, lub osoby w tymże stopniu spowinowacone i płatni domownicy. Jeżeli rozporządzenie ma być ważne, musi być napisane własnoręcznie przez spadkodawcę, lub potwierdzone przez trzech świadków, nie należących do wyżej wymienionych osób.

§ 595: Jeżeli spadkodawca przeznacza coś ze spadku temu, kto pisze ostatnią wolę, albo jego małżonkowi, dzieciom, rodzicom, rodzeństwu lub osobom w tymże stopniu z nim spowinowaconym, musi się postąpić, jak w poprzednim paragrafie podano, aby zapobiedz wątpliwościom.

§ 596: Również do osób sądowych, które przyjmują ostatnią wolę, stosuje się rozporządzenie, odnoszące się do braku interesu u świadka i do zdolności tegoż w kierunku niewątpliwego stwierdzenia osoby spadkodawcy.

Z przypadkami powyższemi nie ma naturalnie nic wspólnego przyjęcie rozporządzenia w *przechowanie notarjalne* (depozyt) po myśli art. 107 prawa o notarjacie.

Z powyżej cytowanych przepisów wynika, że także pod rządami nowego prawa, notarjalne rozporządzenia ostatniej woli będą musiały być opieczętowane i osobno przechowywane. Prowadzenie indeksu testatorów nie jest wprawdzie obligatoryjne, z wielu praktycznych względów jednak wskazane. Pod względem ogłaszania notarjalnych rozporządzeń ostatniej woli będą miały zastosowanie przepisy §§ 39 i nast. i §§ 180 patentu niespornego z 9 sierpnia 1854, Nr. 208 austr. dz. u. p. Rozporządzeń takich, aż do ich ogłoszenia, nie będzie można razem z innemi aktami oprawiać po myśli art. 111, ani też odsyłać do archiwum notarjalnego po myśli art. 114.

USTANIE WŁAŚCIWOŚCI SĄDÓW

Z dniem wejścia w życie nowego prawa, ustaje właściwości sądów do dokonywania czynności, które może sporządzać notarjusz, a w szczególności

ustaje prawo sądów do przyjmowania oświadczeń ostatniej woli (art. 142).

Ustaje zatem prawo sądów do:

a) poświadczania zgodności odpisów z oryginałem po myśli § 283 i 284 pat. niesp.;

b) poświadczania własnoręczności podpisu po myśli § 285 pat. niesp.;

c) przyjmowania rozporządzeń ostatniej woli po myśli §§ 587 — 590 i 596 kod. cyw.

Od dnia 1 stycznia 1934 r. notarjalne rozporządzenia ostatniej woli z art. 141 będą zatem *jedynemi* rozporządzeniami, mającemi moc sądowych rozporządzeń ostatniej woli, a gdzie cytowane przepisy kodeksu cywilnego mówią o „sądzie", należy rozumieć przez to dwóch notarjuszów lub jednego notarjusza i dwóch zdolnych świadków.

ZMIANY W USTAWIE STEMPLOWEJ

W związku z przepisem art. 82, wprowadzającym przymus formy notarjalnej dla umów o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności do nieruchomości oraz w związku z przepisem art. 142, uchylającym prawo sądu do dokonywania czynności, które może sporządzać notarjusz, należało — o ile chodzi o b. zabór austrjacki — uchylić także przepisy partykularne ustawy o opłatach stemplowych, co też czyni art. 148 pr. o not., skreślając art. 29 u. o. s. i inne związkowe.

Począwszy od dnia 1 stycznia 1934 r., notarjusz w dzielnicy małopolskiej będzie tedy obowiązany w myśl art. 27 i 28 u. o. s. wymierzać i pobierać w gotówce opłatę stemplową od sporządzonych przed nim aktów oraz pism, przedstawionych mu celem dokonania czynności urzędowej. Notarjusz uzależnia dokonanie czynności urzędowej od uiszczenia opłaty państwowej i komunalnej. Odpisów wierzytelnych urzędowi skarbowemu więcej nie przedkłada (wyjątek zawiera zdanie szóste art. 28 u. o. s.). Notarjusz zaświadcza na akcie, względnie na dokumencie, przedstawionym mu celem dokonania czynności urzędowej, uiszczenie opłaty, jej sumę i sposób obliczenia, lub powód niepobrania opłaty. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu, przewidziane w art. 149, określi termin i tryb wnoszenia pobranych opłat do kasy skarbowej, wzory ksiąg poborowych, które notarjusz ma prowadzić, jakoteż rodzaj i treść sprawozdań okresowych z czynności notarjuszów w zakresie opłat stemplowych.

Konsekwencją art. 142, znoszącego prawo sądów do poświadczania podpisów i odpisów, winno było być uchylenie *wszystkich* przepisów ustawy stemplowej, odnoszących się do tych czynności sądów. Tak jednak się nie stało, gdyż ustawa stemplowa będzie nadal zawierała w kilku miejscach wzmianki o sądowem uwierzytelnianiu podpisów i odpisów (art. 1, 31, 69, 139, 157 u. o. s.). Nie powinny one jednak nikogo wprowadzać w błąd, gdyż są one — jak to autorytatywnie wyjaśnił p. Nacz. Rosenkranz w Nr. 11 „Przeglądu Notarjalnego" — tylko normami „na zapas".

P. MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
O ZMIANACH OSOBOWYCH W NOTARJACIE

Dnia 11 b. m. odbyła się w komisji budżetowej Sejmu debata nad budżetem Ministerstwa Sprawiedliwości.

Na zakończenie debaty zabrał głos p. Minister Sprawiedliwości Cz. Michałowski i między innemi w sprawie zmian osobowych w notarjacie powiedział, co następuje (cyt. według „Gazety Polskiej" z dn. 12 b. m.):

W związku z wejściem w życie nowej ustawy, unifikującej 3 ustawy notarjalne, zaszła kwestja zmian personalnych. Przy tych zmianach kierowaliśmy się wszechstronnem rozważeniem kwalifikacji osobistych notarjuszów. Przedewszystkiem w grę wchodził podeszły wiek oraz dysponowanie niedostateczną pełnią sił fizycznych i umysłowych. Należało również usunąć jednostki o niskim poziomie etycznym i nie posiadające odpowiedniego uzdolnienia zawodowego. Wreszcie uważałem za niezbędne usunięcie i takich notarjuszów, którzy będąc zaangażowani w życiu partyjno-politycznem, przyczyniali się do podrywania powagi i zaufania publicznego do zajmowanego urzędu. Obsadzanie zwolnionych stanowisk odbywało się z niemniejszą starannością przy wszechstronnem badaniu kwalifikacji. Nowomianowani — to w dużej mierze jednostki, zasłużone dla sądownictwa, które po wieloletniej, ciężkiej i ofiarnej pracy w sądownictwie polskiem otrzymują dziś stanowiska, mogące polepszyć im warunki bytu. Wielu z nowomianowanych notarjuszów posiada za sobą piękną przeszłość, ofiarnych i pełnych poświęcenia dla sprawy polskiej działaczy niepodległościowych. Ci również dają pełną gwarancję, że zaufania publicznego nie zawiodą, a dołożą wszelkich starań, aby obowiązki notarjusza spełniać z tą tamą sumiennością i godnością, z jaką przed laty stawali do niebezpiecznej pracy niepodległościowej.

Z POWODU NAWAŁU MATERJAŁU BIEŻĄCEGO ZMUSZENI JESTEŚMY ODŁOŻYĆ DO NASTĘPNEGO NUMERU DRUK DALSZEGO CIĄGU PRACY PROF. JANA NAMITKIEWICZA P. T. „PRAWO O SPÓŁKACH Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ, UWAGI I KOMENTARZE".

Z TEGO SAMEGO POWODU NIE MOŻEMY RÓWNIEŻ W NINIEJSZYM NUMERZE KONTYNUOWAĆ DRUKU OPRACOWANIA P. WIKTORA NATANSONA P. T. „PRAWO O NOTARJACIE W ZESTAWIENIU SYSTEMATYCZNEM", PRZERWANEGO Z BRAKU MIEJSCA W OSTATNIM NUMERZE „PRZEGLĄDU NOTARJALNEGO".

„NOTARIATSZEITUNG"
O POLSKIEM PRAWIE O NOTARJACIE

Ukazała się już pierwsza ocena zagraniczna naszej polskiej ustawy notarjalnej. W ostatnim zeszycie wiedeńskiej *Notariatszeitung* [1]) znany notarjusz wiedeński *dr. Reichert* bardzo szczegółowe i z małemi wyjątkami — dokładne o niej zamieścił sprawozdanie.

Zaznacza przedewszystkiem, że prace nad nowym notarjatem polskim trwały zgórą lat 15, gdyż już w roku 1917 dwaj rejenci warszawscy — ich nazwisk zresztą nie wymienia — opracowali, jeden niezależnie od drugiego — dwa projekty ustawy dla ówczesnego Królestwa Kongresowego, po ukończeniu zaś wojny ówczesne galicyjskie izby notarjalne wzięły w swoje ręce prace przygotowawcze nad ustawą, które, wraz z dziełem prof. Jaworskiego: „Reforma notarjatu", stanowiły kamień węgielny przyszłej ustawy.

Całkowicie pomija tu sprawozdawca dalsze prace nad ustawą w b. Królestwie, stanowisko Zjazdu Wszechpolskiego w Warszawie z r. 1923, jak również prace Komisji Kodyfikacyjnej. Tymczasem stosując do prac w Małopolsce podjętych, przedewszystkiem do działalności na tem polu ówczesnego prezesa izby notarjalnej krakowskiej nieodżałowanego d-ra Starzewskiego, zasadę najdalej posuniętej bezstronności, stwierdzić należy, że podstawę obecnej ustawy nie stanowił ani rozwlekły projekt izb małopolskich, ani ściśle teoretyczno-abstrakcyjne, całkowicie od życia oderwane dzieło znakomitego uczonego krakowskiego, lecz dwa projekty Komisji Kodyfikacyjnej, które niewątpliwie za punkt wyjścia przyjął ostateczny elaborat ministerjalny. Jeżeli zaś w ostatecznem opracowaniu ustawa pod niejednym względem zbliża się do wzoru austrjackiego, tłomaczy się to większą doskonałością tego wzoru od pozostałych ustawodawstw dzielnicowych. Już tamte dwa pierwsze projekty warszawskie — Światopełk-Zawadzkiego i Landaua — na tym właśnie wzorze się opierają. Zresztą w tak zasadniczej sprawie, jak ustrój samorządowy notarjatu, ustawa nasza o wiele bardziej się zbliża do wzoru francuskiego, aniżeli do austrjackiego, gdy tworzy rady notarjalne wyłącznie w charakterze instytucji nadzorczych, bez wszelkiego wpływu na nominację notarjuszów.

Nieścisłem jest również twierdzenie sprawozdawcy, że notarjusz przy każdej czynności obowiązany jest stwierdzić zdolność strony do czynności prawnych. Było to stanowisko pierwszego projektu Komisji Kodyfikacyjnej, od którego projekt drugi odstąpił, poprzestawszy na negatywnej zasadzie, że „nie wolno notarjuszowi dokonać czynności notarjalnej, o ile się przekona, że stawający niema zdolności do działań prawnych". Przepis ten, dosłownie przejęty przez ustawę (art. 69 § 4), o wiele bardziej jest, zdaniem mojem, celowy od luźnego przepisu ustawy austrjackiej, że „notarjusz obowiązany jest zbadać i l e m o ż n o ś c i osobistą zdolność strony" (§ 52). Ścisłe sprawdzenie zdolności wychodzi w rzeczy samej poza granice możliwości (strona mogła być np. poprzedniego dnia uznana wyrokiem sądowym za marnotrawną). Wystarcza, jeżeli notarjusz sprawdził w wypadkach wątpliwych wiek osoby stawającej i z rozmowy z nią przekonał się, iż nie zdradza ona znamion choroby umysłowej. W ustawie najwłaściwsze jest jednak stwierdzenie tego obowiązku notarjusza w formie negatywnej.

Jako wyjątek od zasady obowiązkowego dla notarjuszów wykształcenia prawniczego, sprawozdawca podkreśla art. 8 § 2 (nominacja w wyjątkowych wypadkach nieprawnika ze względu na kwalifikacje osobiste i działalność w służbie publicznej), jako wyjątek od zasady nieprzenaszalności—art. 11 (prawo do przenoszenia notarjusza w razie zwinięcia albo zmniejszenia liczby stanowisk notarjuszów).

Stwierdza również sprawozdawca, że „notarjat (polski) ma pewne prawa korporacyjne".

Mówiąc o aplikacji przyszłych kandydatów do stanu notarjalnego, sprawozdawca — między innemi — zaznacza, że przed przyjęciem kandydata na aplikację, rada notarjalna winna uzyskać zgodę prezesa sądu apelacyjnego.

Jako jedna z najważniejszych zasad przyszłego notarjatu polskiego, sprawozdawca austrjacki podnosi przepis art. 82, nakazujący pod nieważnością sporządzanie w formie aktu notarjalnego umów, dotyczących majątków nieruchomych. Zarazem dr. Reichert zaznacza, że już w r. 1925, przy rozprawach nad projektem ustawy stemplowej, zarząd skarbowy dla ujednostajnienie w tym względzie ustawodawstwa polskiego, żądał rozciągnięcia tego przepisu na dzielnicę małopolską, wniosek ten jednak utrącony został na skutek opozycji ze strony adwokatury małopolskiej.

W konkluzji sprawozdawca austrjacki stwierdza, że „aczkolwiek życzeniom notarjatu polskiego bezpośredniego podporządkowania instytucji pod władze Ministra Sprawiedliwości nie stało się zadość, jednak pod powagą tej ustawy notarjusze są funkcjonarjuszami publicznymi z określonym zakresem działalności na równi z sędziami i adwokatami, czyli sprawują obowiązki w ustawie wyraźnie oznaczone, czego nie posiadł dotychczas notarjat austrjacki".

Z tej bardzo właściwie przez prawnika austrjackiego podkreślonej zasady przedmiotowego odgraniczenia funkcji notarjatu polskiego, płynie wniosek niewątpliwy, że całkiem słusznie — wbrew opinji d-ra Reicherta — ustawa nasza nie przejęła przepisu § 5 ustawy austrjackiej o prawie notarjuszów sporządzania dokumentów prywatnych i podań w sprawach niespornych: jeżeli przez przepis o aktach, dotyczących nieruchomości, notarjat odgrodził się od ingerencji adwokatury do swojego zakresu działania niechże przez sporządzanie dokumentów prywatnych i podań w sprawach niespornych sam zkolei w atrybucje pokrewnego zawodu nie wkracza

Jakub Glass.

[1]) *Dr. Vinzenz Reichert. Die neue polnische Notariatsordnung. Notariatszeitung. Wien, Nr. 12/33.*

WACŁAW ANTECKI

Z dniem 1.I. r. b., w związku z reorganizacją notarjatu, ustąpił ze stanowiska notarjusza przy wydziałach hipotecznych sądu okręgowego w Warszawie Wacław Antecki.

Antecki był krótko notarjuszem, zaledwie od 1-go października 1932 r., lecz długie lata swego życia poświęcił pracy hipotecznej.

Po ukończeniu uniwersytetu w Warszawie w r. 1902, po odbyciu aplikacji sądowej i po dwuletniej pracy na stanowisku podsekretarza wydziału cywilnego Sądu Okr. w Warszawie, w r. 1906 zrzekł się podsekretarki i w charakterze aplikanta został delegowany do ziemskiego wydziału hipotecznego tutejszego sądu okręgowego.

Dobre przygotowanie cywilistyczne, wybitne zdolności, a przedewszystkiem cenny dla prawnika zdrowy, praktyczny sąd o rzeczy, rzadka pracowitość i obowiązkowość odrazu wyróżniły Anteckiego. Objął też wkrótce najodpowiedzialniejszy i najtrudniejszy dział pracy w kancelarji hipotecznej pierwszego referenta wydziałowego, który prowadził do czasu utworzenia sądów polskich, a więc do dnia 1 września 1917 r., w której to dacie objął stanowisko pisarza hipotecznego ziemskiego wydziału hipotecznego sądu okręgowego w Warszawie. Na tem stanowisku pozostawał do roku 1932.

Polska ustawa hipoteczna uczyniła z pisarza hipotecznego czynnik kierujący i decydujący instytucji hipotecznej. Pisarz łączy w sobie obowiązki sędziego, kierownika kancelarji hipotecznej i konserwatora archiwum.

Jako sędzia pisarz, najlepiej znający księgi, osobiście badający wykazy i akty, z natury rzeczy ma głos najbardziej stanowczy i jest najbardziej odpowiedzialny za decyzje wydziału hipotecznego, nadające aktom znamię wiary publicznej, a więc skutki ogromnego prawnego i życiowego znaczenia. Jako kierownik kancelarji i zachowawca archiwum pisarz musi posiadać dużo doświadczenia, sprężystości i talentu organizacyjnego, ażeby kancelarja działała sprawnie i prawidłowo, bieg spraw nie był tamowany, a bezpieczeństwo przechowywanych w archiwum oryginałów pierwszorzędnej wagi było zachowane.

Dla osiągnięcia tych celów i zapewnienia hipotece ludzi uzdolnionych do spełniania trudnych a wysoce odpowiedzialnych obowiązków pisarzów hipotecznych ustawa uczyniła pisarza urzędnikiem dożywotnim, zapewniła mu znaczne dochody w formie wynagrodzenia za poszczególne czynności, oprócz jedynie pracy sędziowskiej, ażeby zyski wzrastały w stosunku do pracy i odpowiedzialności, ażeby pisarz nie tylko miał prawo, lecz chciał być urzędnikiem dożywotnim.

Przez długie lata, aż do czasu wprowadzenia rosyjskiej organizacji sądowej, która nie licząc się z naszymi warunkami, zrównała służbowo pisarzów hipotecznych z sekretarzami sądów okręgowych, coprawda tylko formalnie, bo w praktyce było inaczej, stanowisko pisarza uważane było za wyższe i korzystniejsze od notarjatu hipotecznego. Przykładem tego jest historja pisarza hipotecznego w Warszawie Kuczyńskiego. Kuczyński był prawnikiem niepospolicie zdolnym, wybitnym hipotekarjuszem, lecz charakter miał trudny. Jak opowiadali starzy prawnicy, nawet z komisją rządową sprawiedliwości potrafił wchodzić w kolizje, a to tak dalece, że w komisji myślano, jakby się go pozbyć: ale cóż, kiedy był dożywotni! Dopiero już za sądów rosyjskich w r. 1877 Kuczyński na sesji sądowej, zniecierpliwiony brakiem lotności jednego z sędziów, użył względem niego wysoce nieparlamentarnego epitetu. Sprawa poszła przed forum zwierzchności sądowej. Zaproponowano Kuczyńskiemu albo załagodzenie sprawy z sędzią, albo przejście na wakujące stanowisko rejenta hipotecznego w Warszawie. Kuczyński nie był człowiekiem zdolnym do przyznania swej winy, notarjat uważał za degradację, podał się do dymisji. Przytaczam ten epizod, jako ilustrację zapomnianych dzisiaj czasów i stosunków.

Niewątpliwem jest, iż osoba pisarza tak ważną odgrywa rolę, że można powiedzieć: jaki jest pisarz, taka jest hipoteka.

Hipoteka w Warszawie, jako stołeczna, zaprowadzona pod okiem wielkiego twórcy ustaw hipotecznych Antoniego Wyczechowskiego, od początku była najdoskonalsza i przodowała hipotekom prowincjonalnym, co w pierwszym rzędzie zawdzięczać należy szczęśliwemu doborowi pisarzów. Dzisiaj te szanowne i zasłużone postacie są zapomniane. Któż pamięta o protoplaście pisarzów w Polsce Formankiewiczu, polonusie starej daty, który cały poświęcał się przez długie lata hipotece, żywiąc jednak nieprzezwyciężoną słabość do vinum in Hungaria natum, Cracoviae aut Varsaviae educatum. Niezłym musiało być podówczas stanowisko pisarza, skoro ówczesny redaktor Kurjera Warszawskiego Dmuszewski w jednym z numerów noworocznych swego pisma, opisując swoje senne marzenia, śnił, że jest pisarzem hipotecznym.

Następca Formankiewicza długoletni pisarz Truszkowski, którego ulubionem powiedzeniem było, że pisarz po nocy powinien umieć wynaleźć w archiwum każdą księgę i po dotyku poznać ją, już wspomniany niezgodny, ale wysoce uzdolniony Kuczyński, szanowny Prejss, patrjota, głęboki znawca hipoteki i zamiłowany pedagog praktyk, ci ludzie na wysokim poziomie utrzymywali instytucję i godność stanowiska.

Wspominam tych zasłużonych hipotekarjuszów, gdyż sam, jako jeden z najstarszych już hipotekarjuszów, były pisarz i nauczyciel Anteckiego, jego stawiam w szeregu tych pisarzów, którzy godnie umieli odpowiedzieć swemu trudnemu zadaniu, a w szczególności, jako były pisarz, muszę z zadowoleniem stwierdzić, że uczeń o wiele przeszedł nauczyciela. Zaznaczyć należy, że kilkanaście lat pisarki Anteckiego przypadło na okres dla hipoteki ziemskiej najtrudniejszy, bo wzmożone rozdrabnianie własności ziemskiej niesłychanie skomplikowało wykazy, wreszcie był to najpierw okres okupacji niemieckiej, a po odrodzeniu się naszego Państwa ustawodawstwo agrarne i fiskalne, niezawsze liczące się z zasadami ustawodawstwa hipotecznego, wysoce utrudniło pracę hipoteczną. Tem większa jest zasługa Anteckiego, że zadaniu podołał i swoją kancelarję i prowadzenie ksiąg na wysokim poziomie utrzymał.

Jednak praca pisarza jest pod jednym względem niewdzięczna, jego wartość i zalety nie są widoczne dla szerszych kół, które mogą cenić jedynie formy zewnętrzne i zalety towarzyskie. Pracę, talenty, oddanie się pisarza swoim obowiązkom oceniają jedynie specjaliści blisko hipoteki stojący, prawnicy i notarjusze.

Jestem pewien, że wyrażając żal z powodu opuszczenia przez Anteckiego hipoteki, jestem wyrazicielem myśli i uczuć szerokiego koła kolegów, lecz wszyscy żywimy nadzieję, że Antecki znajdzie jeszcze pole działania prawniczego, na którem będzie mógł z korzyścią dla społeczeństwa spożytkować swoją wiedzę i bogate doświadczenie.

W. D. Paszkowski.

ZAPOWIADANE W OSTATNIM NUMERZE, W ZWIĄZKU Z REORGANIZACJĄ OSOBOWĄ NOTARJATU, ZMIANY W SKŁADZIE KOMITETU REDAKCYJNEGO PISMA USTALONE BĘDĄ OSTATECZNIE DOPIERO PO UKONSTYTUOWANIU SIĘ RAD NOTARJALNYCH, CO NASTĄPI, JAK WIADOMO, DNIA 1 LUTEGO B. R.

WOBEC TEGO ZMIANY TE UWIDOCZNIONE ZOSTANĄ W JEDNYM Z LUTOWYCH NUMERÓW, DO TEJ CHWILI ZAŚ KOMITET REDAKCYJNY PISMA FIGUROWAĆ BĘDZIE W SKŁADZIE DOTYCHCZASOWYM.

NARAZIE, ZGODNIE Z PISMEM IZBY NOTARJALNEJ W PRZEMYSLU, NOTUJEMY Z ŻALEM USTĄPIENIE ZE SKŁADU SZERSZEGO KOMITETU REDAKCYJNEGO „PRZEGLĄDU NOTARJALNEGO" P. ERNESTA GANTHERA, P. O. PREZESA IZBY DO DNIA 30 LISTOPADA 1933 R., W KTÓRYM TO DNIU PRZESTAŁ PEŁNIĆ FUNKCJE NOTARJUSZA.

ZWOLNIENIA NOTARJUSZÓW[1])

Z ART. 124 § 2 PR. O NOT.

Szcześniewski Kazimierz — w Kole
Truskiewicz Alfons — w Dawidgródku.

ZWOLNIENIA NA PODANIE

Kenig Edmund — w Piasecznie
Neyman Antoni — w Szydłowcu
Ziemięcki Marceli — w Sarnach
Przysiecki Stanisław — w Świeciu
Rasp Aleksander — w Tarnowskich Górach.

MIANOWANIA NOTARJUSZÓW

W OKRĘGACH SĄDÓW APELACYJNYCH W WARSZAWIE, LUBLINIE I WILNIE

Biliński Zygmunt, em. sędzia grodzki w Warszawie — w Warszawie (przy wydz. hip. Sądu Grodzk.);
Gnoiński Piotr, em. sędzia Sądu Okręg. w Lublinie — w Lublinie;
Sowiński Franciszek — w Szydłowcu;
Wąsowicz Sławomir, sędzia Sądu Okręg. w Grodnie — w Dubnie;
Gabrjel Jan, radca Urzędu Wojew. w Łucku — w Równem;
Kuczmiński Władysław — w Dokszycach;
Pol Ryszard — w Dąbrowicy;
Potocki Józef — w Wiśniowcu;
Przyborowski Józef — w Wilejce;
Nowicki Tadeusz — w Krynkach;

*

Słoniewski Modest, adwokat w Łodzi — w Łodzi (przy wydz. hip. Sądu Grodzk.);
Xiężopolski Antoni, notarjusz w Lublinie — w Lublinie (przy wydz. hip. Sądu Okręg.);
Chyliński Kazimierz — w Siedlcach;
Krauze Zygfryd, pisarz hipoteczny przy wydz. hip. Sądu Okręg. w Zamościu — w Zamościu;
Sobolewski Władysław, em. v.-prezes Sądu Okręg. w Suwałkach — w Suwałkach;
Więckowski Bronisław, adwokat w Radomsku — w Mławie;
Angerman Kazimierz, em. sędzia Sądu Najwyższego — w Górze Kalwarji;
Ostrowski Marjan, sędzia grodzki w Dąbrowie Górniczej — w Piasecznie;

---

[1]) Podajemy w poniższem zestawieniu dane, obrazujące zmiany osobowe w notarjacie (zwolnienia, mianowania, przeniesienia), dokonane w drugiej połowie grudnia 1933 r., a więc przed 1 stycznia 1934, i zamykające w ten sposób reorganizację personalną notarjatu. (Red.).

Buchowski Jan — w Zgierzu;
Komorowski Antoni, em. sędzia Sądu Okręg. w Warszawie — w Zduńskiej Woli;
Kowalczewski Wacław, sędzia Sądu Okręg. w Piotrkowie — w Będzinie;
Żyznowski Hipolit — w Kolnie;
Byczkowski Tadeusz, notarjusz przy wydz. hip. Sądu Okręg. w Siedlcach — w Opatowie;
Gąszczołowski Aleksander, sędzia grodzki w Zawierciu — w Dobrzyniu n./W.
Kłosiński Stefan, pisarz hipoteczny przy wydz. hip. Sądu Grodzk. w Hrubieszowie — w Tarnogrodzie (z dn. 1.IV.1934).
Rosiński Henryk, adwokat — w Hrubieszowie;
Gallewicz Michał, em. sędzia Sądu Okręg. w Zamościu — w Pińczowie.

*

Łuński Eugenjusz, wice-prezes Sądu Okręgowego w Płocku, delegowany do pełnienia obowiązków notarjusza we Włocławku z d. 1.I.1934 do odwołania.

W OKRĘGACH SĄDÓW APELACYJNYCH. W KRAKOWIE I LWOWIE

Adam Ludwik, kandydat notarjalny — w Łopatynie;
Garduła Stanisław, kandydat notarjalny — w Grybowie;
Bański Adam — w Radomyślu Wielkim;
Gliński Wojciech — w Starym Sączu;
Zabierzewski Stanisław, adwokat w Jarosławiu — w Nisku.

W OKRĘGACH SĄDÓW APELACYJNYCH. W POZNANIU I KATOWICACH

Kolasiński Eugenjusz, adwokat w Grudziądzu — w Grudziądzu;
Brzeski Adam, adwokat i notarjusz w Bydgoszczy — w Świeciu;
Kamiński Roman, adwokat i notarjusz w Grudziądzu — w Kościerzynie;
Szust Zenon, adwokat we Wrześni — w Wąbrzeźnie;
Michalski Bolesław, adwokat i notarjusz w Chełmnie — w Chełmnie;
Marczak Jan, adwokat i notarjusz w Chełmnie — w Starogardzie;
Wilusz Juljusz, adwokat i notarjusz w Królewskiej Hucie — w Tarnowskich Górach.

*

Unieważniono nominację: *Halpern Leon* — w Starogardzie.

PRZENIESIENIA NOTARJUSZÓW

W OKRĘGACH SĄDÓW APELACYJNYCH W WARSZAWIE, LUBLINIE I WILNIE

Lesman Bolesław — z Warszawy do Zamościa;
Chełmicki Bohdan — z Mławy do Łodzi (przy wydz. hip. Sądu Grodzk.);
Wielecki Wacław Zygfryd — z Będzina do Koła;
Kaługa Konstanty — z Wiśniowca do Sarn;
Piotrowski Mieczysław — ze Słonima do Zdzięcioła;
Stankiewicz Wincenty — ze Zdzięcioła do Słonima;
Kuźmicki Wacław — ze Słonima do Dawidgródka.

*

W okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie: *R pała Władysław* — z Bohorodczan do Bołszowiec.

PISARZE HIPOTECZNI

Naumowicz Antoni, notarjusz w Zamościu — mianowany pisarzem hipotecznym w Zamościu.

Tuz Wacław, prezes Sądu Okręg. we Włocławku — delegowany do pełnienia obowiązków pisarza hipotecznego przy wydz. hip. Sądu Okręg. we Włocławku z dniem 1.I. 1934 do odwołania.

Sochanowski Henryk, sędzia grodzki w Sokołowie, delegowany do pełnienia obowiązków pisarza hipotecznego w Międzyrzecu do odwołania.

Rutkowski Stanisław, pisarz hipoteczny przy wydz. hip. Sądu Grodzk. w Międzyrzecu, zwolniony wobec nieobjęcia stanowiska.

Ś. P. STANISŁAW DUSZYŃSKI

Dnia 5 b. m. zmarł śmiercią tragiczną ś. p. Stanisław Duszyński, b. notarjusz w Mławie.

Urodzony w roku 1874 ś. p. Stanisław Duszyński ukończył gimnazjum w Płocku, uniwersytet zaś w Warszawie, poczem odbywał aplikację sądową w Piotrkowie i w roku 1903 objął stanowisko sędziego gminnego w Dąbrowie Górniczej. W roku 1907 zostaje rejentem w Działoszynie, w roku 1910 przechodzi na notarjat w Łomży, gdzie przebywa do chwili wybuchu wielkiej wojny. Z kolei rozwija pracę społeczną w Rosji, gdzie pełni funkcje pełnomocnika Centralnego Komitetu Obywatelskiego, oddając cenne usługi w pracy nad ratowaniem życia i mienia polskiego. Po powrocie do kraju zostaje sędzią Sądu Okręgowego w Łomży i przez dłuższy czas sprawuje czynności przewodniczącego wydziału cywilnego. W roku 1922 wraca na dawny teren pracy i obejmuje notarjat w Mławie, gdzie jest bardzo czynny, jako Prezes Tow. Dobroczynności, Prezes Tow. Przyjaciół Akademika i t. p. Z końcem roku 1933 zostaje zwolniony ze stanowiska. Na progu rozpoczynającego się 1934 roku odchodzi nazawsze...

Oto kilka najważniejszych dat z życia, którego przed kilku dniami nie stało, z życia dobrego i uczynnego człowieka, wytrawnego prawnika i rejenta.

Przedwczesny zgon ś. p. Stanisława Duszyńskiego wywołał powszechny żal w szerokich kołach prawniczych, w których był znany, ceniony i lubiany. Cześć Jego pamięci!

MARJAN KURMAN

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA POLSKIEGO

WCHODZĄCEGO W ZAKRES CZYNNOŚCI

NOTARJALNYCH I HIPOTECZNYCH

ZA DRUGIE PÓŁROCZE 1933 R.
I UZUPEŁNIENIE ZA CZAS DO 1.I.1934 R.

ORAZ PRZEGLĄD ZA TENŻE CZAS

ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO I. C.

Praca niniejsza stanowi dalszy ciąg mych prac: „Notarjat, hipoteka, akty", wydanej w roku 1930 (Warszawa, Bibljoteka Prawnicza) oraz „Przegląd Ustawodawstwa Polskiego za czas do 1 lipca 1933 roku", drukowanej w piśmie niniejszem w drugiem półroczu roku 1933.

W dążeniu do wyodrębnienia i zebrania, co najmniej w streszczeniu, materjału ustawodawczego, obowiązującego obecnie, a dotyczącego notarjatu i hipoteki, podaję, również w streszczeniu, przepisy, wchodzące w zakres czynności notarjalnych i hipotecznych za drugie półrocze roku 1933, tak aby materjał ustawodawczy doprowadzić do dni ostatnich.

Jednocześnie wprowadzam do tekstu, ułożonego w dalszym ciągu w porządku alfabetycznym, braki i niedopatrzenia, zauważone przeze mnie, a dotyczące poprzednio wydanego tekstu.

Adwokatura. — Rozporządzenie z dnia 7 października 1932 r. (Dz. Ust. 86 poz. 733) — Prawo o ustroju adwokatury. Patrz również — Palestra.

Akcyjne spółki. — Podpis firmowy spółki akcyjnej. (Art. 82. 93, 96 i 98 prawa o spółkach akcyjnych). Członkowie Rady Nadzorczej spółki akcyjnej nie mogą być uprawnieni do podpisywania firmy spółki. (S. N. sek. 2 z dnia 14 marca 1933 r. w sprawie R. 78/33).

Alimentów zrzeczenie się. — (Art. 208 pr. o mał. i art. 237 K. C. P.). Obowiązek małżonków dostarczania sobie pomocy oraz żywienia i wychowania swych dzieci dotyczy porządku publicznego, wobec czego osoba uprawniona nie może się zrzec samego prawa do alimentów. Natomiast może się zrzec już jej należnych i likwidalnych alimentów, bo zrzeczenie takie nie dotyczy samego prawa do pobierania alimentów, ale faktycznego stanu rzeczy; alimenty te mogły już być zaspokojone, mogły okazać się zbędne ze względu na zmianę, która zaszła w materjalnem położeniu stron. (S. N. I 529/33 z dnia 17.VIII.1933 r.).

Banki. — Najwyższe dozwolone korzyści majątkowe przedsiębiorstw trudniących się czynnościami bankowemi. — Dz. Ust. 98/1932 poz. 841.

Bank Akceptacyjny. — Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 lipca 1933 r. (Dz. Ust. 55 poz. 418) w sprawie zwolnienia od opłat stemplowych pism, wiążących się z działalnością *Banku Akceptacyjnego.*

Wolne są od opłat stemplowych:

1) pisma, stwierdzające układy, wymienione w art. 1 powołanej ustawy z dnia 24 marca 1933 r.,

2) weksle, wystawione lub akceptowane przez Bank Akceptacyjny,

3) obligi, stwierdzające zobowiązanie dłużne wobec Banku Akceptacyjnego, oraz pisma, stwierdzające ustanowienie zastawu lub hipoteki celem zabezpieczenia wierzytelności, stwierdzonej takim obligiem,

4) pisma, stwierdzające cesję wierzytelności na rzecz Banku Akceptacyjnego. (§ : 1).

Bank Gospodarstwa Krajowego. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. Ust. 86 poz. 666) w sprawie zmian i uzupełnień rozp. P-ta R-tej z dnia 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) państwowych instytucji kredytowych w Banku Gospodarstwa Krajowego.

„ Bank Gospodarstwa Krajowego nie jest instytucją skarbową w rozumieoiu art. 31 U. P. C. (Uchwała Składu Siedmiu Sędziów Izby Pierwszej Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1932 r. I. C. 2950/31).

Bank Rolny. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 30 października 1930 r. (Dz. Ust. 76 poz. 594) o zmianie i uzupełnieniu ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego.

„ — (Dz. Ust. 75/1931 poz. 609) — jednolity tekst.

„ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z d. 12 lipca 1933 r. (Dz. Ust. 55 poz. 421) w sprawie kosztów egzekucyjnych oraz taksy dla notarjuszów, prowadzących *licytację* nieruchomości, egzekwowanych we własnym zakresie przez Państwowy *Bank Rolny.*

Za przeprowadzenie licytacji bez względu na to, czy licytacja odbyła się w kancelarji notarjusza, czy w lokalu Banku, spisanie protokółu licytacji, sporządzenie odpisu tego protokółu dla Banku oraz przesłanie wraz z wnioskiem akt egzekucyjnych sądowi celem udzielenia przybicia, notarjusz otrzymuje od Banku wynagrodzenie od ceny nabycia w stosunku następującym:

przy cenie nabycia do 1.000 zł.	8 zł.
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł.	3 „
ponad 5.000 zł. do 10.000 zł.:	
za pierwsze 5.000 zł.	20 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł.	2 „
ponad 10.000 zł. do 100.000 zł.:	
za pierwsze 10.000 zł.	30 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł.	1 „
ponad 100.000 zł.:	
za pierwsze 100.000 zł.	120 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 10.000 zł.	5 „

Za przeprowadzenie nadlicytacji oraz dokonanie czynności, wymienionych w ustępie pierwszym, notarjusz otrzymuje od Banku połowę wynagrodzenia, przewidzianego w ustępie pierwszym. (§ : 8).

W razie odstąpienia od przeprowadzenia licytacji z powodu zapłaty lub z innych przyczyn, uzasadniających zawieszenie lub umorzenie egzekucji, notarjusz otrzymuje od Banku za sporządzenie odpowiedniego protokółu połowę wynagrodzenia, przewidzianego w § 8, nie więcej jednak niż 30 zł. Wynagrodzenie oblicza się od ceny wywołania. (art. 27).

Wynagrodzenie nie należy się notarjuszowi, jeżeli Bank

we właściwym czasie zawiadomił notarjusza o odwołaniu terminu licytacji. (§ : 9).

Broń. — Prawo o broni, amunicji, materjałach wybuchowych — rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. Ust. 94, poz. 807). Handel bronią i amunicją.

Budowlane prawo i zabudowanie osiedli.— Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. Ust. 86 poz. 663) — zmiana art. 27, 53, 279, 282, 325, 328, 329, 362, 380 i 410 i nowe art. 393*a* i 398*a* w rozp. P-ta R-tej z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. Ust. 23 poz. 202).

Cudzoziemcy. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 3 grudnia 1932 r. (Dz. Ust. 100/1932 p. 897). W ustawie z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez obcokrajowców (Dz. Ust. 31 poz. 178) w art. 1 i 6 wyraz „obcokrajowców" zastępuje się wyrazem „cudzoziemców", w art. 1, 2, 4 i 5 wyrazy „Rada Ministrów" zastępuje się „Ministra Spraw Wewnętrznych".

Czek. — Zapłata czekiem. Wręczenie czeku przez dłużnika wierzycielowi nie zwalnia dłużnika natychmiast i nie stanowi zapłaty; zwolnienie i zapłata następują w momencie rzeczywistej wypłaty. (Wyrok Sądu Kasacyjnego Ch. req. z dnia 21 marca 1932 r. w sprawie Le Lloyd de France p-ko Faucheux).

Danina majątkowa. — Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 13 lipca 1933 r. (Dz. Ust. 53, poz. 402), w sprawie obliczenia i poboru nadzwyczajnej *daniny majątkowej* w 1933 roku.

Darowizna. — Charakter skargi o zmniejszenie lub odzyskanie z art. 930 K. C. Przedmiotem skargi o zmniejszenie lub odzyskanie z art. 930 K. C. może być jedynie nieruchomość *darowana* i zbyta przez obdarowanego osobie trzeciej, lub jej część, lecz bynajmniej nie wartość, lub część wartości tejże, przewidziana zatem w powyższym przepisie prawa skarga jest powództwem rzeczowem o odzyskanie nieruchomości, a nie akcją osobistą o zwrot wartości schedy pokrzywdzonego spadkobiercy. (S. N. I. C. 2203/32 z dnia 4.V.1933 r.).

„ Zbycie *darowanej* nieruchomości po otwarciu spadku. Z art. 860 K. C., stanowiącego, iż powrót przez branie mniej ma miejsce tylko wówczas, gdy *obdarowany zbył nieruchomość przed otwarciem spadku,* wynika, iż po otwarciu spadku spadkobierca, któremu nieruchomość została darowana, nie może już jej zbywać, tak samo, jak i innych objektów spadkowych, bez zezwolenia swoich współdziedziców, albowiem od tego momentu darowana nieruchomość z mocy samego prawa stała się własnością spadkową wspólną i niepodzielną z innymi współspadkobiercami. (S. N. I. C. 1951/32 z dnia 26.I.—9.II.1933 r.).

„ *Darowizny zmniejszenie.* Obdarowany współspadkobierca nie może zasłaniać się przed żądaniem spadkobiercy koniecznego zmniejszenia darowizny upływem przedawnienia z art. 2265 k. c. i skarga taka przedawnia się dopiero upływem 30 lat od daty otwarcia spadku. (S. N. I. C. z 9 listopada 1932, Nr. I. C. 1432/32).

Drobnych dzierzawców rolnych ochrona. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. Ust. 67 poz. 622). Zmiany w ustawie z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych. (Dz. Ust. 75, poz. 741). Patrz art. 27 wspomnianego rozporządzenia z d. 11 lipca 1932 r.

Dział za życia. — Akt, którego mocą rodzice dzielą swój majątek *pomiędzy dziećmi,* nie ma skutku prawnego, jeżeli za życia spadkodawcy nie został przez wszystkich spadkobierców wyraźnie przyjęty, i wtedy każdy spadkobierca po otwarciu spadku może wprost żądać działów. (S. N. I z dn. 31 paźdz. — 15 listopada 1932 N. I. C. 2897/31).

Egzekucja. — Wstrzymanie egzekucji w toku postępowania układowego. (Art. 34 rozp. z 29 grudnia 1927 Dz. U. R. P. 1928, poz. 20). Egzekucja, wdrożona *celem zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie,* nie doznaje wstrzymania przez ogłoszenie postępowania układowego. (S. N. sek. 2 z dnia 7 marca 1933 r. w sprawie R. 86/33).

Elektryfikacja. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 27 października 1933 r. *o popieraniu elektryfikacji.* (Dz. Ust. Nr. 85, poz. 633). — *Osobom fizycznym i prawnym, którym nadano uprawnienia rządowe* w myśl ustawy elektrycznej z d. 21 marca 1922 r. (Dz. Ust. 34 poz. 277), a w rozporządzeniu niniejszem z dnia 27 października 1933 r. wymienione, *przyznane zostały ulgi,* zwalniające ich od opłat stemplowych: 1) *przy zawieraniu spółek,* jeżeli kapitał zakładowy przeznaczony będzie na nabycie nieruchomości, wznoszenia budowli lub zainstalowanie urządzeń, potrzebnych do wykonania uprawnienia rządowego, albo jeżeli wkład rzeczowy będzie stanowił taką nieruchomość, budowlę lub urządzenie i 2) *przy przejściu własności nieruchomości,* jeżeli nieruchomości te są potrzebne do wykonywania uprawnienia rządowego, — dalej *zwalniające ich od podatków, od wynagrodzenia za korzystanie z terenów państwowych w celu prowadzenia przewodów,* następnie nadające im *prawo pierwszeństwa w nabywaniu niezbędnych do wykonywania uprawnienia rządowego gruntów przy parcelacjach nieruchomości ziemskich, przeprowadzonych na zasadzie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej,* i prawo *pierwszeństwa w nabywaniu od państwa materjałów budowlanych, opałowych, i w uzyskiwaniu zezwoleń na użytkowanie wód, jako źródła energji.*

Eksmisja. — *Skarga apelacyjna,* założona w sprawie eksmisyjnej przez lokatora głównego, *ma skutek* i w stosunku do sublokatora.

Okoliczność, że lokator główny osobiście nie brał udziału *w zakłóceniu porządku domowego,* nie usprawiedliwia odmowy rozwiązania najmu, — sąd powinien rozważyć, czy starał się on i czy mógł zakłóceniu porządku zapobiec. W razie rażącego przekroczenia porządku domowego, sąd ma prawo uznać, że chociaż przekroczenie ustało, to jednak pozostaje ono faktem dokonanym, mogącym zaważyć na ocenie okoliczności sprawy. (S. N. I. z 8 listopada 1932 — 1304/32).

Hipoteka. — Instrukcja hipoteczna. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1933 r. (Dz. Ust. 55 poz. 420) w sprawie zmiany *instrukcji dla powiatowych wydziałów hipotecznych w województwach wschodnich.*

W § 1 instrukcji dla powiatowych wydziałów hipotecznych w województwach wschodnich z dnia 27 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 619) wyrazy: „2) nieruchomości małej wartości miejskich tych miast, gdzie sąd okręgowy, 3) nieruchomości wiejskich małej wartości, położonych w obrębie uprawnień danego wydziału hipotecznego powiatowego" zastępuje się wyrazami: „2) nieruchomości wiejskich małej wartości, to jest nieruchomości o obszarze nie przewyższającym 50 ha, położonych w granicach właściwości danego wydziału hipotecznego powiatowego".

„ Udzielenie przez upadłego tytułem poręczenia kaucji hipotecznej. — (Art. 135 p. 2 U. H. i 443 K. H.). Sąd, wydając wyrok w sprawie wykreślenia *kaucji hipotecznej,* udzielonej przez upadłego tytułem poręczenia, w okresie między 10-tym dniem, poprzedzającym datę otwarcia upad-

łości a datą wniesienia do wykazu hipotecznego ostrzeżenia o ogłoszeniu upadłości, winien rozważyć charakter udzielonego poręczenia, chociaż bowiem poręczenie jest jednostronnem zobowiązaniem, obciążającem jedynie poręczyciela na korzyść wierzyciela (art. 2011 K. C.), niemniej jednak w stosunku do wierzyciela może mieć charakter obciążliwy. (S. N. I. C. 401/32 z dnia 20.I.1933 r.).

„ *Kaucja hipoteczna.* — Tryb postępowania w razie odmowy w postępowaniu upadłościowem zamiany zapisanej na rzecz wierzycieli kaucji hipotecznej na czysty wpis. (Art. 135 U. H. w związku z art. 443 K. H.). W razie odmowy sędziego komisarza zamiany zabezpieczonej na rzecz wierzyciela kaucji hipotecznej na czysty wpis, wierzyciel może zaskarżać decyzję taką tylko w trybie powództwa sądowego. (S. N. I. C. 1109/32 z dnia 2.III. i 6.IV.1933 r.).

„ Tryb zawiadomienia o egzekucji wierzyciela w wypadku nieobrania przezeń *miejsca zamieszkania prawnego.*

Gdy *wierzyciel hipoteczny* wbrew art. 27 U. H. nie wskazał miejsca zamieszkania, w którem mają być dokonywane doręczenia, dotyczące praw, zabezpieczonych hipotecznie, wierzyciel egzekwujący nie miał obowiązku w postępowaniu egzekucyjnem poszukiwać miejsca jego zamieszkania, a zatem zawiadomienia, do niego skierowane, mogły być ważnie doręczone w trybie art. 945 U. P. C. (S. N. I. C. 1807/32 z dnia 3.II.1933 r.).

„ *Ostrzeżenie hipoteczne.* Jeżeli nawet zwierzchność hipoteczna stwierdza, że *pretendent do spadku złożył niedostatecznie usprawiedliwiające akta stanu cywilnego o* nieślubnem *pokrewieństwie* jego matki *ze spadkodawcą,* — to nie jest jeszcze prawnie uzasadniona odmowa żądania *zapisania w hipotece ostrzeżenia o sporze.* (S. N. I. z 24 listopada 1932 Nr. I. C. 350/32).

„ Brak obowiązku wydziału *hipotecznego uzupełnienia ułożonej* przez strony treści, obejmującej mniej niż akt. Art. 20 ust. hip. bynajmniej nie przewiduje, aby wydział hipoteczny miał uzupełniać (poza przypadkami zupełnie oczywistej pomyłki) ułożoną przez strony treść, gdy obejmuje ona mniej niż akt. (S. N. I. C. 1992/32 z dnia 24.III.33 r.).

„ Zarzut złej wiary — a wiadomość trzeciego o warunku zamieszczonym w akcie, lecz nieujawnionym w wykazie *hipotecznym* — bezpodstawność takiego zarzutu. Art. 19 u. h. Wiadomość trzeciego o warunku, zamieszczonym w akcie, lecz nieujawnionym w wykazie hipotecznym, nie stanowi jeszcze o jego złej wierze, gdyż rzeczą stron, jeżeli chciały, aby warunek ten obowiązywał nietylko je same, lecz i trzecich, było ujawnić go w treści wpisu do wykazu hipotecznego, trzeci zaś nie ma potrzeby dociekania, z jakiego powodu warunek powyższy ujawniony nie został. (S. N. I. C. 1992/32 z dnia 24.III.1933 r.).

„ Hipoteczne opłaty. — Dz. Ust. Nr. 93/1932 poz. 805. — Jednolity tekst.

„ Przy *przerachowaniu wierzytelności hipotecznej* (§ 3 rozp. walor. i art. 17 U. H.) miarodajne jest dla zastosowania stawki skali § 2 rozp. walor. nie data wpisu hipotecznego, lecz, na ogólnej zasadzie, wyrażonej w ust. 1 § 3 rozp. walor., *czas powstania tytułu,* uzasadniającego należność, widoczny z daty zawarcia aktu; według więc tej daty, *ujawnionej w wykazie hipotecznym,* winna być wierzytelność hipoteczna przerachowana, o ile tylko z treści wpisu w wykazie hipotecznym nie wynika, iż w rzeczywistości tytuł danego zobowiązania powstał jeszcze przed zeznaniem aktu. Gdy jednak wzmianka tej treści, zamieszczona w akcie, nie została ujawniona w wykazie hipotecznym, nie może ona mieć wpływu na wysokość przerachowania wierzytelności w stosunku do osób trzecich, działających na zasadzie dobrej wiary i jawności hipotecznej. (S. N. I. C. 2122/32 z dnia 5 stycznia i 1 lut. 1933 r.).

„ Moc obowiązująca względem trzeciego nabywcy warunków, regulujących osobiste stosunki stron, niezamieszczonych w wykazie hipotecznym. (Art. 17—19 ust. hip.). Okoliczność, iż sporna suma figuruje w *wykazie hipotecznym* przez zastrzeżenie, jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia kwestji *mocy obowiązującej względem trzeciego nabywcy nieruchomości niezamieszczonego w treści wpisu szczególnego warunku,* pod którym dług został zaciągnięty, ponieważ i w tym przypadku trzeciego, zgodnie z art. 17—19 u. hip., obowiązuje tylko zaprojektowana treść wpisu hipotecznego, a nie warunki aktu, regulującego stosunki osobiste stron, biorącycn w nim udział. (S. N. I. C. 1992/32 z dnia 24.III.1933 r.)

„ *Wciągnięcie właściciela spółki firmowej do wykazu hipotecznego.* (Art. 10 Dek. o rej. hand. i art. 20 U. H.). Wyciąg z rejestru handlowego nie jest sam przez się dostateczną podstawą wciągnięcia osoby właściciela spółki firmowej do wykazu hipotecznego. (S. N. I. z d. 7 kwiet. 1933. 2071/32).

Izby Przemysłowo-Handlowe. — Ustawa z dnia 24 marca 1933 roku. (Dz. Ust. 25 poz. 210) w sprawie *zmiany* rozporządzenia P-ta R-tej z d. 15 lipca 1927 r. o Izbach Przemysłowo-Handlowych (Dz. Ust. 67 poz. 591), a mianowicie zmiana *art. 2, 7, 13 i 28.*

„ Rozporządzenie z dnia 28 października 1933 r. (Dz. Ust. 87 poz. 675) o zmianie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1927 r. (Dz. Ust. 67 poz. 591) o utworzeniu Izb Przemysłowo-Handlowych, wyznaczenie ich siedzib i okręgów. Rozporządzenie to dotyczy Izb w Poznaniu i Gdyni.

Izby Rolnicze. — Rozporządzenie P-ta R-tej z d. 11 lipca 1932 roku. (Dz. Ust. 67 poz. 622). — Zmiany w rozporządzeniu z d. 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. 39 poz. 385) — patrz *art. 1.*

Izby Rzemieślnicze i ich związek. — Rozporządzenie P-ta R-tej z dnia 27 października 1933 r. — (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 638).

Kartelowy Sąd. — Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 1933 r. (Dz. Ust. 48 poz. 381) o wykonywaniu przepisów ustawy o kartelach, dotyczących Sądu Kartelowego.

Kartele. — Zgłaszanie uchwał i postanowień karteli. — Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 lipca 1933 roku. (Dz. Ust. 48 poz. 332) w sprawie zgłaszania uchwał i postanowień karteli.

Zgłoszeniu podlegają uchwały i postanowienia, określone w ust. 1 art. 1 ustawy o kartelach, a dotyczące:

1. regulowanie produkcji oraz zbytu pod względem ilościowym, tudzież jakościowym, a w szczególności ich kontyngentowania oraz rejonowania;

2. odstępowania kontyngentów;

3. cen oraz warunków sprzedaży tudzież zakupu, jak również wstrzymania sprzedaży towarów dla poszczególnych odbiorców lub grup odbiorców;

4. uruchomienia lub wykupu przedsiębiorstw, zarówno należących, jak i nienależących do kartelu, warunków unieruchomienia lub wykupu oraz sposobu pokrycia wynikających z tego wydatków;

5. ograniczania oraz zakazu inwestycyj;

6. stosowania kar umownych;

7. stosowania rekompensat za ograniczenie produkcji lub zbytu;

8. stosowania rekompensat dla uczestników kartelu przy eksporcie, jak również dla odbiorców przetwarzających dany towar z przeznaczeniem na eksport;

9. świadczeń pieniężnych uczestników na rzecz kartelu;

10. przystępowania nowych uczestników do umowy lub wypowiedzenia jej dotychczasowym uczestnikom. (§ : 1).

Uchwały i postanowienia, określone w § 1, należy zgłosić Ministrowi Przemysłu i Handlu w terminie 7 dni, od dnia ich powzięcia. (§ : 2).

Do dokonania zgłoszenia obowiązany jest organ kartelu reprezentujący kartel nazewnątrz, zaś w braku tego organu, każdy uczestnik uchwały lub postanowienia.

Zgłoszenia należy dokonać w języku polskim w 2 egzemplarzach, z których jeden powinien podpisać dokonywujący zgłoszenie. (§ : 3).

Kartelowy rejestr. — Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 lipca 1933 r. (Dz. Ust. 48 poz. 383) o rejestrze kartelowym.

Do rejestru kartelowego wpisuje się w odpowiednie rubryki:

a) nazwę i siedzibę kartelu;
b) formę prawną kartelu;
c) cel i zakres działania;
d) wykaz artykułów (towarów), objętych działalnością kartelu;
e) datę powstania i czas działania;
f) imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania osób uprawnionych do reprezentowania kartelu;
g) wykaz uczestników kartelu, ich siedzibę i przedmiot wytwórczości lub obrotu handlowego;
h) orzeczenia Sądu Kartelowego, dotyczące umów, uchwał i postanowień kartelowych;
i) decyzje Ministra Przemysłu i Handlu, zawieszające w całości lub w części wykonywanie umowy, uchwały i postanowienia, oraz dotyczące tych decyzyj orzeczenia Sądu Kartelowego;
j) likwidację kartelu.

W ten sam sposób uwidacznia się wszelkie zmiany wpisów.

Kar umownych potrącenie. — Art. 1291 K. C. *Kary umowne,* wymagalne i likwidalne ze względów na klauzulę umowy, zwalniającą od dokonania wezwania i postawienia w zwłoce, pochodzące z tego samego stosunku prawnego, co i pretensja drugiej strony, mogą być potrącone bez potrzeby wytaczania w tym celu przez stronę pozwaną powództwa wzajemnego. (S. N. I. C. 1038/32 z dnia 17.III.1933 r.).

Klasyfikacja. — W postępowaniu klasyfikacyjnem nie może być rozstrzygany *spór o ważności wpisów, hipotecznie zatwierdzonych* przez zwierzchność hipoteczną (S. N. I. z d. 10 lutego 1933 r. I. C. 2805/31).

Kodeks Handlowy. — Dz. Ust. Nr. 82/1933 poz. 600 — wchodzi w życie 1 lipca 1934 wraz z przepisami wprowadzającemi (Dz. Ust. 82/1933 poz. 601).

Kodeks postępowania cywilnego. — Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości (Dz. Ust. 112/1933 poz. 934) z podaniem jednolitego tekstu kodeksu postępowania cywilnego.

„ *Art. XLV § 4 i art. XLVI przep. wprow. K. P. C.* o jednoosobowem orzekaniu w 2-ej instancji nie mają zastosowania w sprawach, wszczętych przed wejściem w życie kodeksu postępowania cywilnego, z wyjątkiem przypadków, wskazanych w art. XXXVII ust. 1, w art. XL i XLII pomienionych przepisów. (S. N. Całej Izby Cywilnej z 8 kwietnia 1933, G. Prez. 14/33).

„ Przepisy wprowadzające Kodeks Postępowania Cywilnego. — Dz. Ust. 83/1930 poz. 652 i 93/1932 poz. 802.

„ Przepisy wprowadzające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem. — Dz. Ust. 93/1932 poz. 804.

„ Dz. Ust. Nr. 93/1932 poz. 802. Rozporządzenie P-ta R-tej z d. 27 paźdz. 1932. Zmienia art. 7, 61, 109, 112, 141, 145, 180, 182, 184—188, 189, 190, 191, 193, 197, 198, 199, 216, 229, 236, 247, 257, 276, 280, 356, 357, 361, 365, 368, 375, 377, 383, 396, 400, 407, 410, 423, 425, 428, 432, 438, 442, 446, 455, 456, art. kod. postęp. cyw. i art. XX i XXV, XXVII, XLV przepisów wprowadzających kod. postęp. cyw. oraz dodające art. XLV[1] tychże przepisów.

„ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 sierpnia 1933 r. (Dz. Ust. 62 poz. 461) w sprawie zmiany przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego.

W przepisach wprowadzających kodeks postępowania cywilnego z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 652) *w art. XVII § 1 skreśla się punkt 13.* (art. : 1).

W sprawach, wszczętych w sądach okręgowych na mocy art XVII § 1 p. 13 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, zastępstwo stron przez adwokatów obowiązuje, poczynając od założenia środka odwoławczego do Sądu Najwyższego. (art. 2).

Kodeks Zobowiązań. — Dz. Ust. Nr. 82/1933 r. poz. 598 — wchodzi w życie 1 lipca 1934 r. — wraz z przepisami wprowadzającemi (Dz. Ust. Nr. 82/1933 r. poz. 599).

Komunalne przepisy. — Ustawa z d. 18 marca 1933 r (Dz. Ust. 22 poz. 168) o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków, między innemi od lokali i placów budowlanych.

Komunalne władze. — Ustawa z d. 23 marca 1933 r. (Dz. Ust. 35/1933 r. poz. 294) o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego.

Kościół Katolicki. — Uprawnienia Kościoła Katolickiego w związku z ukazem ces. z roku 1865.

Prawo wolnego wyrębu, ustanowione na majątku na rzecz Kościoła, nie może być poczytywane za prawo do służebności, która może być ustanowiona tylko na rzecz dziedziny, nie zaś osoby fizycznej lub prawnej. Prawo to jest prawem używania, przewidzianem w art. 625—636 K. C. Tego rodzaju uprawnienia nie zostały odjęte Kościołowi Katolickiemu ani przez ukaz cesarski z dn. 14/26.XII.1865 r. o urządzeniu duchowieństwa katolickiego i przepisy dodatkowe do tego ukazu (Dz. Pr. tom 63 str. 375), ani też przez postanowienie Komitetu Urządzającego z dn. 7/19 lutego 1867 r. (Dz. Pr. tom 66 str. 441). (S. N. I. C. 432/32 z dnia 7.II.1933 r.).

„ Uprawnienia *Kościoła Katolickiego* w związku z Konkordatem. — (art. XXIV Konkordatu Dz. Ust. Nr. 27 r. 1925)

Art. XXIV Konkordatu nie pozbawił Kościoła Katolickiego prawa dochodzenia w drodze sądowej tych majątków, których jest jawnym z wykazu hipotecznego właścicielem, a które przez podpisanie Konkordatu zostały zabrane kościołowi, bez podstawy prawnej, czy to przez Skarb Państwa Polskiego, czy też przez osoby prywatne. (S. N. I. C. 432/32 z dnia 7.II.1933 r.).

„ Ustawy o *wstrzymaniu eksmisji dzierżawców* mają zastosowanie i do *ziem, stanowiących własność Kościoła Katolickiego,* a dotyczą również dzierżawców, których umowy wygasły przed wejściem w życie ustawy (S. N. I. z 7 marca 1933, Nr. I. C. 1740/32). *(d. c. n.)*

NOWELIZACJA ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO DO USTAWY O OPŁATACH STEMPLOWYCH

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o opłatach stemplowych, którego tekst całkowity, zastępujący wszystkie teksty poprzednie, został ogłoszony w 1932 r., w Nr. 99 Dz. U. R. P. pod poz. 842, uległo nowelizacji drogą rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9.XII.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 797).

Powołana nowela jest dość długa: składa się wprawdzie tylko z 4 paragrafów, przyczem jednak § 1 dzieli się na 38 punktów. Atoli struktura jej nie jest skomplikowana. Z owych bowiem 38 punktów większość — w liczbie 23 — ma na celu jedynie ścisłe uzgodnienie tekstu rozporządzenia wykonawczego ze zmianami ustawy o opłatach stemplowych, zawartemi w art. 148 polskiego prawa o notarjacie [1]), częściowo też z innemi przepisami tego prawa: te więc postanowienia noweli zawierają tylko sformułowanie takich tez, które wynikają oczywiście już z prawa o notarjacie, które więc musiałyby być stosowane nawet w braku owych postanowień w liczbie 23.

I tak: Na mocy *punktów 1, 4, 6, 7, 14—16, 23, 27, 28, 31 i 34* następuje skreślenie przepisów partykularnych, które dotychczas obowiązywały na obszarze b. dzielnicy austrjackiej, a stały się nieaktualne z dniem 1 stycznia 1934 r., na skutek przyznania notarjuszom tamtejszym takiej samej kompetencji w zakresie wymiaru opłat stemplowych, jaką dotychczas mieli notarjusze poza owym obszarem. Wymienione już punkty 14, 15 i 34, a nadto punkty *24, 25, 30 i 33* skreślają postanowienia partykularne, tyczące się kompetencji sekretarjatów sądowych na obszarze b. dzielnic austrjackiej i pruskiej, które to postanowienia stały się nieaktualne również na mocy art. 148 prawa o notarjacie.

Punkty 2 i 18 i taksamo *punkty 17 i 26* mają znaczenie terminologiczne: pierwsze dwa, tyczące się obszaru na którym obowiązuje prawo cywilne rosyjskie, zastępują termin „zgłoszenie do rejestracji" nowym terminem: „zgłoszenie do oblaty", użytym w art. 135 polskiego prawa o notarjacie; drugie dwa usuwają z tekstu rozporządzenia wykonawczego termin „rejestr notarjalny" (odpowiednik terminu „repertorjum"), stosowany dotychczas na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Punkty 19 i 20 skreślają postanowienia, wiążące się z przypadkami, w których czynność notarjalna (połączona z wymierzeniem opłaty stemplowej) według obowiązujących dotychczas praw dzielnicowych nie była wpisywana do żadnej z ksiąg, prowadzonych przez notarjusza: przypadki takie w pzyszłości nie mogą się zdarzyć (art. 117, § 1 oraz art. 120 prawa o notarjacie), a według wzorów, załączonych do rozporządzenia w sprawie ksiąg notarjuszów (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 99, poz. 764), nietylko repertorjum, ale też księga protestów zawiera rubryki celem uwidocznienia opłat stemplowych.

Wreszcie należy od niniejszej grupy *punkt 22*, mający znaczenie tylko dla obszaru b. dzielnicy pruskiej, a zwalniający notarjuszów (przez skreślenie ustępu przedostatniego § 68) od obowiązku sporządzania i przechowywania odpisów tych dokumentów, na których notarjusz zaświadczył własnoręczność podpisu pod tekstem, który sam ułożył. Uchylony przepis był powtórzeniem art. 60 (ustępu drugiego) pruskiej ustawy o sądownictwie niespornem i musiał utracić moc obowiązującą na skutek art. 123 (punktu 3c) prawa o notarjacie, uchylającego powołany art. 60, o ile on dotyczy czynności notarjusza.

Przechodząc do omówienia tych tekstów, zawartych w noweli, które zawierają zarządzenia, nie wynikające samorzutnie z nowych norm ustawowych, zajmiemy się najpierw dwoma przepisami, które obchodzą notarjuszów bezpośrednio: są to punkty 21 i 32 §-u 1.

Punkt 21, skreślając zawarte w § 67 rozporządzenia wykonawczego wyrazy: „mający siedzibę na obszarze, na którym obowiązuje kodeks cywilny niemiecki", rozciąga moc obowiązującą powołanego § 67 na obszar b. dzielnic rosyjskiej i austrjackiej [2]). A zatem od dnia 1 stycznia 1934 r. notarjusze na całym obszarze Państwa obowiązani są zawiadamiać urząd skarbowy (względnie urząd opłat stemplowych) o każdym przypadku, w którym notarjusz wymierzył opłatę stemplową od aktu licytacji, mającego za przedmiot nieruchomość lub prawo do ciał kopalnych i w którym opłaty nie uiszczono w terminie, przewidzianym w art. 59 u. o. s. t. j. w ciągu 3 tygodni od dnia licytacji (w zawiadomieniu należy wymienić: datę licytacji, jej przedmiot, imię i nazwisko — względnie firmę lub nazwę — oraz adres nabywców — względne wszystkich nabywców, podstawę wymiaru i kwotę wymierzonej opłaty).

Geneza powyższej zmiany jest następująca:

Ustęp trzeci art. 59 u. o. s., w nowem brzmieniu, ustalonem w art. LXXVII Przepisów wprowadzających prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 93, poz. 804), głosi: „Przepisy prawne o skutkach nieuiszczenia ceny nabycia nieruchomości, ustalonej przy licytacji... stosuje się również w razie nieuiszczenia w przepisanym terminie opłaty stemplowej, przewidzianej w punkcie 2)... art. 52". Ten tekst wiąże się z art. 692 kodeksu postępowania cywilnego, w myśl którego w razie niewykonania w terminie „warunków licytacyjnych co do zapłaty ceny nabycia... skutki

[1]) p. Nr. 11 „Przeglądu Notarjalnego" z 1933 r., str. 204, artykuł pod tyt. „Postanowienia o opłatach stemplowych w prawie o notarjacie".

[2]) Rozciągnięcie na obszar b. dzielnicy austrjackiej ma znaczenie formalne i wiąże się z uchyleniem art. 29 u. o. s., już bowiem na mocy art. 29 notarjusz, mający siedzibę na wymienionym obszarze, był obowiązany do przesyłania urzędowi skarbowemu odpisów aktów sprzedaży drogą licytacji.

przybicia wygasają". Zasada, obowiązująca obecnie na całym obszarze Państwa w myśl powołanego art. 692 znana była poprzednio tylko na obszarze byłej dzielnicy rosyjskiej (art. 1170, 1176, 1179 rosyjskiej ustawy postępowania sądowego cywilnego). Z tego poprzedniego stanu prawnego (w związku z poprzedniem brzmieniem ustępu trzeciego art. 59, nie różniącem się istotnie od brzmienia obecnego) wysnuło Ministerstwo Skarbu (w 1926 r.) — specjalnie dla obszaru b. dzielnicy rosyjskiej — wniosek, że opłata stemplowa od sprzedaży nieruchomości drogą licytacji *nie powinna podlegać egzekucji.*

Ta konkluzja uzewnętrzniła się pośrednio w dotychczasowem brzmieniu § 67 rozporządzenia wykonawczego do u. o. s. (ograniczającem jego zakres do obszaru b. dzielnicy pruskiej), a wyraźnie w § 75 „Instrukcji do ustawy o opłatach stemplowych, zawierającej przepisy dla organów skarbowych" (Dz. Urz. Min. Skarbu z 1926 — Nr. 33, poz. 353), gdzie nadto owo wyłączenie z zakresu egzekucji zostało umotywowane tem, że „skarb państwa jest chroniony przez postanowienia proceduralne, których wykonanie jest obowiązkiem sądu". Gdy obecnie już na całym obszarze Państwa nieuiszczenie w terminie opłaty stemplowej od licytacji przymusowej powoduje wygaśnięcie skutków przybicia, gdy w szczególności teza ta ma zastosowanie również do licytacji przymusowej, przeprowadzonej przez notarjusza (na mocy przepisów szczególnych, dotyczących takiej licytacji, np. na mocy art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dn. 27.X.1932 r. o uprawnieniach niektórych towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich oraz banków hipotecznych przy przeprowadzaniu egzekucji z nieruchomości — Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 812), więc z tej sytuacji możnaby wysnuć wniosek, że należy na cały obszar Państwa rozciągnąć tezę o wyłączeniu opłat stemplowych, o jakich mowa, z zakresu egzekucji. Atoli — pomijając już, że stan prawny, stwierdzony w zdaniu poprzedniem, jeszcze nie istnieje na obszarze b. dzielnicy pruskiej co do licytacji d o b r o w o l n e j — należy rozważyć co następuje:

Owo wyłączenie z zakresu egzekucji nie wynika bezpośrednio z ustawy, lecz polegało na decyzji Ministra Skarbu, powziętej w granicach swobodnego uznania na podstawie art. 177 u. o. s. Nadto jest wątpliwe, jak sądy będą interpretowały przepis o skutkach nieuiszczenia opłaty stemplowej. Np.: Licytacja odbyła się w dniu 10 stycznia, opłatę stemplową należało więc uiścić do dnia 31 stycznia, faktycznie zaś zapłacono w dniu 1 lutego. Czy sąd odmówi przysądzenia własności spowodu spóźnienia o jeden dzień? Rzecz jasna, że jeśli nie odmówi, to też wyda postanowienie o przysądzeniu własności w razie spóźnienia o pół roku lub o rok, jeśli tylko, przystępując do powzięcia decyzji, stwierdzi, iż opłata stemplowa już została uiszczona.

Z tych rozważań wynika, że istnieje dostateczna podstawa logiczna do ustanowienia dla niniejszego przedmiotu wyjątku od ogólnej reguły o prawie przymusowego ściągnięcia należności, nieuiszczonej w przepisanym terminie. Do urzeczywistnienia tej reguły niezbędne są zawiadomienia, przewidziane w § 67.

Punkt 32, podający nowe brzmienie § 104, należy w pewnej mierze do grupy, omówionej w początkowej części niniejszego artykułu, gdyż nowy tekst nie zawiera końcowego zdania tekstu dotychczasowego, które to zdanie końcowe było przepisem partykularnym dla obszaru b. dzielnicy austrjackiej, spowodowanym odrębnością norm o kompetencji notarjuszów. Nadto jednak tekst nowy różni się od dotychczasowego: ą) tem, że nawiązuje do art. 9 ustawy z dnia 24.III.1933 o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173), b) tem, że włącza do rozporządzenia wykonawczego (a zatem do Dziennika Ustaw) pewne tezy, które dotychczas były ujawnione w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu, mianowicie w wykładni Nr. 334 (Nr. 4 Dz. Urz. z 1932 r.).

Punkt 8 §-u 1 zapowiada wycofanie w najbliższym czasie wszystkich będących obecnie w obiegu typów znaczków stemplowych i zastąpienie ich typami nowemi, które § 8 szczegółowo opisuje. Nadto zostaną wprowadzone dwie nowe kategorje wartości, mianowicie znaczki za 100 zł. i za 50 zł. Jak wynika z § 2, pierwsza partja nowych znaczków — po 3 zł., 1 zł. i 50 gr. — zostanie puszczona w obieg z końcem kwietnia b. r. Znaczki tych trzech kategoryj, sporządzone według wzorów dawnych, mogą być używane tylko *do dnia 15 maja 1934 r.;* zostaną wymienione na znaczki stemplowe będące w obiegu w razie przedstawienia ich do wymiany w maju b. r. Wprowadzenie dalszych partyj i wycofanie odpowiednich kategoryj dawnych nastąpi na mocy odzielnych rozporządzeń.

Punkt 38 rozszerza uprawnienia izb skarbowych w zakresie odraczania płatności, mianowicie upoważnia do odroczenia nawet po upływie lat 2, licząc od ustawowego terminu płatności: izba skarbowa może odroczyć na rok, licząc od dnia wydania decyzji, jeżeli opłata pojedyncza nie przewyższa 2000 zł., a podwyżka stemplowa 5000 zł.; nadto izba skarbowa jest uprawniona do obniżenia odsetek za odroczenie oraz do zupełnego zwolnienia od nich.

Punkt 37 zawiera nieznaczną zmianę §-u 187, zarządzając uwidocznienie powodu zwolnienia od opłaty stemplowej świadectwa urzędowego nietylko w aktach (jak to było dotychczas), ale też na samem świadectwie.

Punkty 3, 9, 1 i 29 dotyczą urzędów skarbowych w Bydgoszczy i Lwowie.

Punkty 10, 12 i 13 dotyczą sprzedaży znaczków stemplowych.

Punkt 36, tyczący się opłat stemplowych od obrotu papierów wartościowych, jedynie zmienia cytatę rozporządzenia, obniżającego czasowo stawkę (patrz „Przegląd Notarjalny" Nr. 14, str. 301).

Punkty 5 i 35 wejdą w życie w dniu 1 lipca b. r. Tyczą się one opłat stemplowych od pism, stwierdzających sprzedaż towarów za pośrednictwem maklera i wiążą się z art. XLVI Przepisów wprowadzających kodeks handlowy (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 82, poz. 601); powołany art. zmienia art. 66 i 71 u. o. s.

a. r.

ZWALNIANIE NOTARJUSZÓW
NIEZDOLNYCH DO SŁUŻBY

W wykonaniu postanowienia art. 12 pr. o not. Minister Sprawiedliwości wydał rozporządzenie (z dn. 28 grudnia 1933 r.) o trybie postępowania przy zwalnianiu notarjuszów trwale niezdolnych do służby.

Rozporządzenie to ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr. 103, poz. 803, stanowi, co następuje:

Postępowanie wszczyna prezes sądu apelacyjnego na wniosek prezesa właściwego sądu okręgowego lub rady notarjalnej, albo z inicjatywy własnej.

O wszczęciu postępowania należy zawiadomić Ministra Sprawiedliwości, prezesa właściwego sądu okręgowego i radę notarjalną, a odpis postanowienia doręczyć interesowanemu notarjuszowi.

Wniosek o wszczęcie postępowania oraz postanowienie prezesa sądu apelacyjnego, wszczynające postępowanie, powinny zawierać uzasadnienie, wyjaśniające okoliczności, z powodu których notarjusza należy zwolnić ze stanowiska.

Prezes sądu apelacyjnego wyznacza do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego jednego z sędziów sądu apelacyjnego lub właściwego sądu okręgowego. Postępowanie przygotowawcze ma na celu stwierdzenie, czy zachodzą warunki do zwolnienia notarjusza, określone w art. 12 § 1 pkt. 2) pr. o not.

Jeżeli powodem uznania notarjusza za niezdolnego do służby jest upadek sił umysłowych, należy przed rozpoczęciem postępowania przygotowawczego wyznaczyć interesowanemu notarjuszowi obrońcę z urzędu aż do czasu ustanowienia przezeń obrońcy z wyboru. Obrońcą może być notarjusz lub adwokat.

Do stwierdzenia trwałej niezdolności notarjusza do służby należy powołać wojewódzką komisję lekarską pierwszej instancji, a gdy orzeczenie jej nie jest jednomyślne lub budzi wątpliwości — wojewódzką komisję lekarską drugiej instancji (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r. — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 302).

Jeżeli postępowanie przygotowawcze nie stwierdziło warunków zwolnienia ze stanowiska, prezes sądu apelacyjnego umarza postępowanie oraz zawiadamia o tem Ministra Sprawiedliwości, prezesa właściwego sądu okręgowego i radę notarjalną, tudzież doręcza odpis postanowienia o umorzeniu postępowania interesowanemu notarjuszowi.

W razie stwierdzenia warunków do zwolnienia notarjusza, prezes zarządza przedstawienie wyników postępowania przygotowawczego notarjuszowi lub jego obrońcy, pozostawiając zarazem notarjuszowi termin dwutygodniowy do złożenia podania o zrzeczeniu się stanowiska.

Jeżeli notarjusz nie złoży w terminie podania o zrzeczeniu się stanowiska, prezes sądu apelacyjnego prześle akta postępowania wraz ze swą opinją Ministrowi Sprawiedliwości.

STANOWISKA NOTARJUSZÓW
PRZY HIPOTECE OKR. W WARSZAWIE

W Nr. 3 Dziennika Ustaw, poz. 22, ukazało się obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości, prostujące błędy w rozporządzeniu z 31.X.1933 o ustaleniu ilości stanowisk notarjuszów i ich siedzib urzędowych (Dz. Ust. Nr. 88, poz. 685).

W myśl tego obwieszczenia liczba stanowisk notarjuszów *przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Warszawie* wynosi 26, a nie 27, wobec czego ogólna liczba notarjuszów w Warszawie zmniejsza się z 39 do 38. Istotnie też, jak wiadomo, rzeczywista liczba jest właśnie taka.

W związku z tem liczba członków Izby Notarjalnej w Warszawie ulega zmniejszeniu z 187 do 186, co też w wykazie, przedstawionym na str. 2 niniejszego numeru, odpowiednio uwzględniamy.

*

Wspomniane obwieszczenie prostuje również nieistotny błąd, dotyczący ustalenia stanowisk notarjuszów w okręgu Sądu Okręgowego w Sosnowcu.

REJESTRACJA SPÓŁEK
Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 28 grudnia 1933 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie rejestracji spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Ust. Nr. 103, poz. 804), opiewa:

§ *1.* Do czasu wydania jednolitych przepisów o urządzeniu i prowadzeniu rejestru handlowego, przewidzianych w art. XXXIX § 2 przepisów wprowadzających kodeks handlowy, należy wpisywać w dotychczas prowadzonych rejestrach spółek z ograniczoną odpowiedzialnością dane, które prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością nakazuje zgłosić do rejestru handlowego.

§ 2. Do wpisów tych należy stosować dotychczasowe przepisy o urządzeniu i prowadzeniu rejestru handlowego oraz przepisy o postępowaniu w sprawach rejestrowych ze zmianami, wynikającemi z przepisów prawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością.

WYJAŚNIENIE

W notatce, umieszczonej na str. 29 ostatniego Nr. 14 pisma (grudzień — II, 1933 r.), p. t. „Taksa notarjalna od licytacji nieruchomości" w ustępie pierwszym nieprawidłowy szyk wyrazów zniekształcił nieco sens, wobec czego wyjaśniamy, że w notatce tej mowa jest *tylko o działających na obszarze Małopolski i Ziem Zachodnich* towarzystwach kredytowych ziemskich i miejskich oraz działających tamże bankach hipotecznych.

SCALENIE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

NOWE PRZEPISY OD 1.I.1934

W Nr. 51 Dziennika Ustaw z dnia 11 lipca 1933 roku ogłoszona została wielka (320 artykułów) ustawa z dnia 28 marca 1933 roku o *ubezpieczeniu społecznem* (t. zw. ustawa scaleniowa). Końcowy artykuł tej ustawy stanowił, że termin jej wejścia w życie na obszarach poszczególnych województw określą rozporządzenia Rady Ministrów.

A oto w Nr. 102 Dziennika Ustaw z dnia 30 grudnia 1933 r. ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1933 r., dekretujące, że ustawa o ubezpieczeniu społecznem wchodzi w życie *na całym obszarze Państwa i w zakresie wszystkich rodzajów ubezpieczeń* — z dniem 1 stycznia 1934 r.

Wślad za tem ogłoszono w Nr. Nr. 102 i 103 (1933 r.) oraz w Nr. 1 (1934 r.) Dziennika Ustaw cały szereg rozporządzeń wykonawczych do rzeczonej ustawy — (z równoczesną zmianą dawnych przepisów, dotyczących ubezpieczenia pracowników umysłowych) — wśród których ze stanowiska stosunków pracy w kancelarjach notarjalnych wypada szczególną zwrócić uwagę na *rozporządzenie poz. 818 Nr. 103 Dziennika Ustaw 1933 r. o sposobie dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych, uiszczaniu składek i kontroli czynności pracodawców.*

Ogrom skomplikowanego materjału prawodawczego w omawianej dziedzinie utrudnia orjentację, to też próbujemy dać najbardziej skrócony wyciąg z nowych przepisów (z uwzględnieniem dawnych przepisów obowiązujących) ze stanowiska praktycznej mechaniki kancelarji notarjalnej, a więc tylko w odniesieniu do pracowników umysłowych.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

Obowiązkowi ubezpieczenia podlegają z dniem faktycznego rozpoczęcia pracy wszystkie osoby, pozostające w stosunku pracy najemnej lub w stosunku służbowym, w następującym zakresie (według ustawy o ubezpieczeniu społecznem): na wypadek choroby (i macierzyństwa) oraz na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej.

Ponadto obowiązuje ubezpieczenie: na wypadek braku pracy, na wypadek niezdolności do wykonywania zawodu, na starość i na wypadek śmierci — według rozporządzenia Prez. Rzpltej z 24.XI.1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. Ust. Nr. 106, p. 911).

Ostatecznie więc zakres ubezpieczenia pracowników umysłowych można ująć w cztery grupy, a mianowicie na wypadek:

1) choroby, 2) inwalidztwa i starości (ubezpieczenie emerytalne), 3) braku pracy (ubezpieczenie od bezrobocia), 4) wypadku w zatrudnieniu i choroby zawodowej (ubezpieczenie od wypadków).

WYSOKOŚĆ I ROZKŁAD SKŁADEK

1) Ubezpieczenie na wypadek choroby. Składka wynosi 4,6% faktycznego zarobku pracownika, z czego ½, t. j. 2,3% płaci pracodawca, drugą zaś połowę ubezpieczony pracownik. Jeżeli zarobek pracownika przekracza 725 złotych w stosunku miesięcznym, to składkę oblicza się tylko od tej kwoty.

2) Ubezpieczenie emerytalne. Składkę oblicza się od faktycznego zarobku pracownika, przyczem najwyższą podstawę obliczenia stanowi kwota 725 zł. miesięcznie. Jeżeli więc pracownik zarabia więcej, to składkę oblicza się tylko od 725 złotych. Skławka wynosi 8% zarobku pracownika, z czego: przy zarobku do 60 zł. miesięcznie — całą składkę płaci pracodawca; przy zarobku od 60 do 400 zł. — pracodawca płaci $^3/_5$, pracownik zaś $^2/_5$; przy zarobku od 400 do 800 zł. — pracodawca i pracownik płacą po ½; przy zarobku ponad 800 zł. miesięcznie — pracodawca płaci $^2/_5$ pracownik zaś $^3/_5$ (obliczając w ostatnim wypadku, co powtarzamy, od kwoty 725 złotych).

3) Ubezpieczenie od bezrobocia. Składka wynosi 2,8% zarobku, z czego przy zarobku od 60 do 400 zł. miesięcznie — pracodawca i pracownik płacą po ½; przy zarobku od 400 do 800 zł. — pracodawca płaci 1,2%, pracownik zaś 1,6%; przy zarobku ponad 800 zł. — pracodawca płaci 1%, pracownik zaś 1.8%. Jeżeli zarobek pracownika przekracza 725 zł. miesięcznie, to składka wynosi 2,8% od 725 zł. + 1,68% od różnicy między zarobkiem faktycznym a kwotą 725 złotych, przyczem ten dodatek 1,68% całkowicie obciąża pracownika.

4) Ubezpieczenie od wypadków (p. rozp. Min. Op. Społ. — Dz. Ust. Nr. 1, poz. 2, 1934). Kancelarje notarjalne, nie wymienione w załączniku 1 do cyt. rozporządzenia, ulegają chyba podciągnięciu pod poz. 280 (kategorja niebezpieczeństwa I), wobec czego średnia klasa niebezpieczeństwa wynosi 4, a więc składka (§ 3 cyt. rozp.) — $0,06 \times 4 = 0,24\% + 0,3\%$ (dodatek), czyli razem 0,54% zarobku pracownika. Składkę tę płaci w całości pracodawca.

Składki płatne są łącznie do właściwej ubezpie-

czalni *co miesiąc zdołu, do dnia 10-go następnego miesiąca.*

ZGŁOSZENIA PRACOWNIKÓW

Każdego nowego pracownika powinien pracodawca zgłosić *w ciągu dni 7* do właściwej terytorjalnie (według miejsca zatrudnienia) ubezpieczalni społecznej, a jeżeli siedziba ubezpieczalni nie znajduje się w miejscu zatrudnienia — to w ciągu 10 dni.

Zgłoszenia winny być dokonywane na specjalnych formularzach; wydają je ubezpieczalnie społeczne. Zgłoszenia podpisuje pracodawca.

Należy również zgłaszać *co miesiąc* (najdalej do dnia 10-go następnego miesiąca) *wszelkie zmiany* zarówno w stanie zatrudnienia pracowników, jak i w wysokości ich zarobków. Jeżeli pracodawca zatrudnia 4 lub więcej pracowników, to zgłoszenie tych zmian winno być dokonywane drogą złożenia *wykazu* stanu zatrudnienia w formie książkowej. Na podstawie porozumienia z właściwą ubezpieczalnią mogą być używane formularze. Wykazy muszą być składane co miesiąc, niezależnie od tego, czy jakieś zmiany zaszły. Drogą tych wykazów uskutecznia się również wymeldowanie pracowników. Wykazy mają formę książkową i składane są naprzemian za miesiące parzyste i nieparzyste.

Równocześnie z wykazami należy składać wypełnione w dwóch eglemplarzach ogólne deklaracje składek ubezpieczeniowych.

Wszystkich pracowników, zatrudnionych w dniu 1 stycznia 1934 r., należy obecnie ponownie zgłosić do ubezpieczenia na nowych formularzach w terminie do dnia 15 b. m.

W tym terminie należy również zgłosić na odpowiednim formularzu zakład pracy („kancelarja notarjalna"), *jako taki.*

ORGANIZACJA UBEZPIECZENIA

Podstawową komórką organizacyjną są ubezpieczalnie społeczne, z których każda obejmuje pewien obszar terytorjalny (jeden lub więcej powiatów) — p. zał. do rozp. Dz. Ust. Nr. 103, poz. 819, 1933 r.

Instytucjami nadrzędnemi na obszar całego Państwa są Zakłady Ubezpieczeń (w liczbie czterech: na Wypadek Choroby, od Wypadków, Pracowników Umysłowych, Emerytalnego Robotniczego).

Instytucją centralną koordynującą jest Izba Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Warszawie.

ZEZNANIE O DOCHODZIE

na rok podatkowy 1934 składa się w terminie *do 1 maja r. b.* (Dz. Ust. Nr. 3, poz. 13).

ROCZNIK NOTARJATU 1934

W drugiej połowie stycznia 1934 r. ukaże się w opracowaniu

WIKTORA NATANSONA
adwokata

ROCZNIK NOTARJATU 1934

który obejmować będzie w dostosowaniu do potrzeb praktyki notarjalnej zestawienie źródeł prawnych (z przytoczeniem najistotniejszych tekstów) za rok 1933.

Wydawnictwo to będzie uzupełnieniem części tekstowej „Rocznika-Kalendarza Notarjatu i Hipoteki na rok 1933", ewent. „Rocznika Notarjatu 1933", który obejmował zestawienie ogólne źródeł i tekstów za okres lat 1918 —1933.

Ponieważ pewna ilość egzemplarzy pracy zasadniczej, jaką był „Rocznik Notarjatu 1933" pozostała niezbyta, przeto ci pp. Notarjusze, którzy książki tej nie posiadają, mogą ją obecnie nabyć po wydatnie obniżonej cenie łącznie z „Rocznikiem Notarjatu 1934".

Warunki nabycia są następujące:

1) dla pp. Notarjuszów, którzy nabyli i opłacili zasadnicze wydanie zeszłoroczne, cena „Rocznika Notarjatu 1934" (objętość około 5 arkuszy druku poprzedniego formatu) wynosić będzie *3 złote wraz z przesyłką pocztową;*

2) dla pp. Notarjuszów, którzy nie posiadają wydania zeszłorocznego, cena „Rocznika Notarjatu 1934" wynosić będzie również 3 złote, łącznie zaś z „Rocznikiem Notarjatu 1933" (ponad 18 arkuszy druku) — *8 złotych wraz z przesyłką pocztową.*

Nabywcy wydania zeszłorocznego, którzy dotychczas nie uiścili należności, mogą otrzymać „Rocznik Notarjatu 1934" w cenie 3 złotych *po uregulowaniu zaległej należności według ceny nominalnej.*

Zamówienia — do autora. Wysyłka książek uskuteczniana będzie po wpłaceniu należności na konto *P.K.O. Nr. 16.987.*

Wśród czasopism prawniczych

NOWY KODEKS ZOBOWIĄZAŃ

Gazeta Sądowa Warszawska zainicjowała wysoce pożyteczne wydawnictwo, a mianowicie stały dodatek p. t. *Nowy Kodeks Zobowiązań*. Genezę i cel wydawnictwa objaśnia słowo wstępne Redakcji, zamieszczone na czele Nr. 1.

Po zanaczeniu, że przepisy nowego Kodeksu Zobowiązań będą miały zastosowanie i do zobowiązań, powstałych przed dniem 1 lipca 1934 r., a to między innemi w zakresie oceny skutków prawnych zdarzeń, zaszłych po tej dacie, a nie związanych z istotą stosunku prawnego, i że wogóle dawne zobowiązania wypadnie pod różnemi względami oceniać ze stanowiska nowych przepisów, wspomniane słowo wstępne stwierdza, że „potrzeba dokładnego badania nowego prawa staje się koniecznością", której nowe wydawnictwo będzie usiłowało uczynić zadość.

DZIESIĘCIOLECIE „GŁOSU PRAWA"

Z okazji dziesięciolecia pracy lwowski *Głos Prawa* zapowiada na wstępie ostatniego Nr. 12, 1933 r.. wydanie w marcu r. b. zeszytu jubileuszowego (Książki Pamiątkowej) objętości około 320 stron druku.

W celu zrealizowania tego pięknego zamierzenia zawiązany został specjalny Komitet redakcyjno-wydawniczy, w którego skład weszli wybitni przedstawiciele prawnictwa ze wszystkich ziem Państwa.

W opublikowanym wykazie autorów i prac, zgłoszonych do *Książki Pamiątkowej Głosu Prawa*, widnieją wybitne nazwiska i interesujące tematy z różnych dziedzin życia prawnego.

OSZACOWANIE UMOWNE Z PRZED 1.I.1933

Czy na obszarze b. Królestwa Kongresowego oszacowanie umowne, dokonane przed wejściem w życie K. P. C., stanowi cenę wywołania przy licytacji nieruchomości?

Pytanie to w Nr. 20 (15.XII.1933) czasopisma *Nowy Proces Cywilny* (od 1.I.1934: „Polski Proces Cywilny") rozważa p. *Józef Horszowski*, dochodząc do następującego ustalenia:

Umowa o szacunek według porzedniego prawa zawiera ustalenie zarówno sumy oszacowania, jak i nadania jej charakteru ceny wywołania. Zachowanie tego dwojakiego charakteru umowy o szacunek umowny nie da się dzisiaj pogodzić z przepisami art. 689 i 709 Kpc. Ponieważ jednak głównym celem szacunku umownego było uniknięcie uciążliwego i kosztownego postępowania, połączonego z oszacowaniem, umożliwiającego dłużnikowi przewlekanie egzekucji, przeto uznać należy, że umowne oszacowanie zachowuje moc jako takie, traci ją zaś jako cena wywołania. Umowa zastępuje więc w całej pełni szacunek nieruchomości z tym mianowicie skutkiem, że do niej zastosowane być winny także wyżej powołane przepisy art. 689 i 709.

Jeżeli więc przed wejściem w życie Kpc. umówiono się o szacunek i ustalono, że jest on w całości ceną wywołania, to w egzekucji wszczętej po tym terminie cena wywołania będzie przy pierwszej licytacji tylko $^{3}/_{4}$, a przy drugiej $^{2}/_{3}$ sumy oszacowania umownego.

Mieczysław Różycki, zwolniony notarjusz, prosi Panów Notarjuszów o pracę w Ich kancelarjach. Adres: Warszawa, Żelazna 41 m. 35.

REDAKTOR: *MARJAN KURMAN.*
WYDAWCA: *ZYGMUNT HÜBNER* w imieniu Zrzeszenia Notarjuszów i Pisarzów Hipotecznych (w likwidacji).

Odbito w drukarni B-ci Drapczyńskich, Warszawa, Piusa XI Nr. 15.